

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204320
I

UNIVERSAL
LIBRARY

OUP—552—7-7-66—10,000

(32)

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. 182
M865

Accession No. T2949

Author

Title స్త్రీలమూలక మేజస్ట్రేట్.

This book should be returned on or before the date last marked below.

వేంకట్రామ అండే తో..

పబ్లిషర్లు బుక్ సెల్లర్లు స్టేషనరీస్.

కింగ్సువే సికింద్రాబాదు. (౧౬, ౧)

స్టిల్ మాండ్ మేజిస్ట్రేట్

ఒ క ట్లో అం కం

(మే'స్ట్రీటు గారు పని చేసుకొనే గది—మొదటి అంతస్తులోని గదులలో ఒకటి—వికాలమయినది, కులాసాగా కూర్చోడానికీ తగిన ఉపకరణాలు గలది. కొంత భాగము కచేరీ పని కింద ఉపయోగం అవుతూ ఉన్నది. మిగిలిన భాగంలో పూలమొక్కలహా తోటలకూ సంబంధించిన పరిశోధనకు వీలైన ఏర్పాట్లు చేసిఉన్నవి. అందులో మెత్తాలు వేసిన పడక కుర్చీలూ, పుస్తకాలు పెట్టుకొనే అద్దాలబీరువా ఉన్నవి. ఒక పక్కను వెద్ద మేజాబల్ల—ఆ బల్లనిండా ఎక్కడ చూసినా కాగితాలూ, పూల్ దానలూ; బల్లతోనూ పూలతోనూ నిండి ఉన్న పళ్లెలూ, బుట్టలూ. ఆ పళ్లెలలో నానా రకాల రేగుపళ్లూ, జేరికాయలూ, అంజూర్ పళ్లూ, ఆపిల్లూ, ద్రాక్షపళ్ల గుత్తులూ. నాలుగు మూలల్లో సీసాలూ, కల్వాలూ, గాజుగిన్నెలూ, తోటపని చేసే సామానులూ. ఒకమూల వెద్ద స్టాండుగడియారం, ఘంటలు కొట్టింది. వెనక వెద్ద కిటికీ, తెరిస్తే దాదా కనబడుతూ ఉంటుంది. కుడిపక్కను ఒక దుక్క తలుపు.

తెర ఎత్తేసరికి మే'స్ట్రీటు గారి స్క్రీటరీ మేజామీద ఒకమూలను రాసుకుంటూ కూర్చున్నాడు. జీన్ గిల్సన్ కాపువాళ్లు తోడుకుంటుండే

అమిరీఅమరని బట్టలలో కుడివేపు ప్రవేశం. అతని చెయ్యి కట్టు కట్టి స్టింగ్ లో మెడనుంది వేలబడుతూ ఉంది.)

జీన్ గిల్సన్

నమస్కారమండీ, సెక్రిటరీ గారూ.

సెక్రిటరీ

నమస్కారం, ఏమి కావాలి మీకు?

జీన్ గిల్సన్

(మరి కొంచెం దగ్గరగా వచ్చి) నన్ను పోల్సుకో లేదు కాబోలు; చాలా రోజులయింది చూసి, మరిచి పోయి నట్టున్నారు.

సెక్రిటరీ

నువ్వా! క్షమించు జీన్! నువ్వు వస్తావని ఏలాగు అనుకోగలను? ఎక్కడనుండి వస్తున్నావు? ...అయ్యయ్యో ఇదేమిటి దెబ్బ తగిలిందే!

జీన్ గిల్సన్

అవును, దండలోనుంచి గుండు వెలిపాయింది—వర్ షాత్ దగ్గర ఊరవతల తగిలింది. నన్ను వింకిల్ లో ఉన్న ఆసుపత్రికి పంపించేశారు. జర్నల్ లు ఆపూల్లో ప్రవేశించారు నిన్ను. నడిచేపాటి బలం ఉండబట్టి వైదీగా

వాళ్లకు ఎందుకు దొరికి పోవడం అని పారిపోవచ్చాను. ఈ బట్టలు ఎక్కడో సంపాదించి తప్పించుకొని పైకి వచ్చి కొంతసేపు రోడ్డుపక్కను ఏదో ఒక కాలువలో దాగొని, నాటు దారిని మూడు ఘంటలు నడిచి ఇప్పటికి వచ్చాను ఇక్కడికి, స్టిల్మాండుకు. గాని ఇక్కడైనా సావకాశంగా కూర్చోడానికి వీలులేదు; తక్షణం పరుగెత్తుకొని వెళ్లి మా గుర్రపు దళాన్ని కలుసుకోవాలి; వాళ్లు ఈపాటికి ఓవర్ లూప్ ఆప్రాంతాలకు వెళ్లి ఉంటారు.

సెక్రటరీ

అలిసి పోయినట్టు కనబడుతున్నావు. దండ బాధ పెడుతూ ఉంది కాబోలు. చూడు బట్టలన్నీ ఏలాగు తడిసి ముద్దఅయిపోయినాయో!

జీన్ గిల్పన్

బట్టలు తడిసిపోయినాయి నిజమే...గాని చెయ్యి మాత్రం అంత బాధగాలేదు—కాదు కాదు, అన్నట్టు బాధలేక పోవడం లేదు, ఇంతకు ముందు లేదుగాని. ఇప్పుడు చాలా బాధగానే ఉంది, ఎందుచేతనో గాని.

సెక్రటరీ

చాలా అలిసిపోయినావు కదూ, అందుచేత అయి ఉంటుంది. కొంచెం బడలిక తీర్చుకొని దెబ్బసంగతి చూ

సుకో. నీకు పడుకోడానికి జాగా ఏర్పాటు చేస్తాను—
 మాయింట్లొనో లేకపోతే ఇక్కడో—ఇక్కడా అంటే
 సాక్షాత్ భగవంతుడి ఇల్లు అన్నమాటే కదా!

జీన్ గిల్స్

పడక సంగతి ఆయాసం సంగతి చూసుకొనే సమయం
 కాదు ఇది. తెల్లవారేసరికి వచ్చిపడతారు, వాళ్లు.

సెక్రిటరీ

ఎవరు?

జీన్ గిల్స్

మరెవరు! జర్నల్లు! దారిపాడగునా ఎక్కడచూసినా
 వాళ్ల సిపాయిలే—నేనకు ముందుగా వస్తారూ, వాళ్లూ.
 వాళ్ల సైన్యం కూడా అట్టే దూరంలో ఉండదు.

సెక్రిటరీ

అబ్బే, వట్టిమాట! వాళ్ల సంగతి మేము విననైనా విన
 లేదే! గాని, అన్నట్టు, వచ్చిపోయే దారులన్నీ అటకా
 యింపు అయిపోయినాయి; తెలిగ్రాములూ, ఉత్తరాలూ
 రావడంగాని పోవడంగాని లేదు.

జీన్ గిల్స్

మే'స్ట్రీటుగారు ఎక్కడ!

సెక్రటరీ

నేనూ అతని కోసమే కనిపెట్టుకొనిఉన్నాను. పూల మొక్కల అద్దాల ఇళ్లలో ఎక్కడో ఉంటారు. నిన్న రాత్రి తుపానువల్ల చాలా నష్టం కలిగినట్టుంది. ఇప్పుడే వస్తారు. మనిషికూడా వెళ్లాడు. మాట్లాడతావా ఏమిటి?

జీన్ గిల్స్

వింకిల్ మే'స్ట్రీటుగారు అతిజాగ్రత్తగా ఉండవలసిందని చెప్పమన్నారు. అంతకంటే ముఖ్యంగా ఆయన సలహా ఏమిటంటే ఎటువంటి ఆయుధాలూ డాక్టర్లో ఉండకుండా చేయవలసింది అని.

సెక్రటరీ

ఆ బందోబస్తు అంతా అయింది చెయ్యవలసినదంతా చేశాము. ఆయుధాలూ, బహుమానంగా వచ్చిన గిన్నెలూ మొదలయిన మంచి వింత వింత వస్తువులూ, అన్నీ టౌన్ హాల్ లో ఒక గదిలో పెట్టి తాళం వేసేశాము; ఆ తాళం నా దగ్గరే ఉంది...ఆహా! వాళ్లు వింకిల్ దగ్గర ఉన్నారు!

జీన్ గిల్స్

అవును మాడు నాలుగు వందలమంది ఉంటారు. మన మే'స్ట్రీటుగారి అల్లుడే వాళ్ల లెఫ్టునెంట్ అట.

సెక్రటరీ

మే'స్ట్రీటుగారా! ఏ మే'స్ట్రీటు!

జీన్ గిల్సన్

మీ మే'స్ట్రీటుగారు, స్టిల్మాండ్ మే'స్ట్రీటు!

సెక్రటరీ

ఆటో హిల్లారా? ఆ బ్యె, ఉత్త మాట.

జీన్ గిల్సన్

అవును అతనే; నేను విన్నది ఆ పేరే: లెఫ్టనెంట్ హిల్లార్... ఊహా! నేను విన్నది నిజమన్న మాటే అయితే. నేను ఒకంతట నమ్మలేదు. మే'స్ట్రీటుగారి కూతురు జర్మన్ను వెల్లాడిందా!

సెక్రటరీ

వెల్లాడింది, అందులో తప్పేముంది. జర్మన్లకూ మనకూ అట్టే సఖ్యం ఉండేది కాదు గాని, మనకేమి హాని చేశారు వాళ్లు? హాని లేదుకదా వైగా... పోనీ అదంతా ఎందుకు ఇప్పుడు—అది యుద్ధానికి ముందు చాలా కాలం నాటి కథ. ఇదంతా ఎవరు అనుకోగలరు అప్పుడు. మన మే'స్ట్రీటుగారి భార్య, వెల్లికి ఒకసంవత్సరం ముందుగానే

చచ్చిపోయింది—అదీ మన అదృష్టమే! ఆమె బ్రతికి ఉంటే ఈ వెళ్లి ఎంతమాత్రం జరిగి ఉండదు—ప్రష్యా దేశస్థులంటే ఆమెకుండే అసహ్యం ఇంతా అంతా కాదు. ఇప్పుడు వాళ్లు చేస్తూఉండే ఘోర కృత్యాలన్నీ చూస్తే ఆమెకు ఏలాగుంటుందో మరి చెప్పనక్కర లేదు. మే'స్త్రీ టుగార్మిక్లైనా వినగానే గుండె గుభి మంటుంది. లెఫ్టినెంట్ ఆటో ఇక్కడకు వచ్చేటట్టుగా ఉందా ఏమిటి?

జీన్ గిల్సన్

ఏమీ సందేహం లేదు. వింకిల్ మే'స్త్రీ టుతో చెప్పిన దాన్ని బట్టి చూస్తేమాత్రం వస్తాడన్న మాటే!...కాని ఆ వెళ్లి ఏలా తటస్థించింది?

సెక్రెటరీ

అన్ని వెళ్లిళ్ల మోస్తరే. ఎవరనుకోగలరు, ఏదో ఒక మంచి ముహూర్తాన వచ్చి జర్మన్లు మననందరినీ చంపుతారని, ఈ ఘోర కృత్యాలన్నీ చేస్తారని—మనము వింటూ ఉన్నవన్నీ నిజమయితే సుమీ!

జీన్ గిల్సన్

నిజం కాకేమి! వాళ్లు చేసేపనులలో మీరు విన్నవి ఒక ఘోరం కింద లెక్కే కాదు!

సెక్రటరీ

ఎంత ఘోరం, ఎంత ఘోరం! ...కాని ఎవరనుకో గలరు ఈలాగు అవుతుందని...జరిగిన సంగతేమిటో తెలుసునా—మన మే'స్ట్రేటుగారు వర్తకం సందర్భంలో తరుచుగా జర్తనీ వెళుతూ ఉండేవారు. అక్కడివాళ్లు ఈయన అంటే ఒక రాజుకు చేయవలసిన మర్యాదా చేస్తూ ఉండేవారు. కొలోన్ లో ఉండే హార్బి కల్చరల్ సొసైటీ లన్నిటికీ ప్రెసిడెంటుగా ఎంచుకున్నారు ఈయనను. హిల్టర్ కుటుంబంతో ఆయనకు చాలా కాలంనుంచీ పరిచయం. కొలోన్ వెళ్లినప్పుడల్లా ఆటోగారి ఇంట్లోనే ఆయన బస.

జీన్ గిల్సన్

మంచి స్థితిపరులేనా ఆ హిల్—ఏమిటన్నావు ఆ పేరు—హిల్—హిల్—

సెక్రటరీ

హిల్టర్. రైన్ మండలంలో ఒక ఫ్యాక్టరీ ఉంది వాళ్లకు, ఎలక్ట్రిక్ యంత్రాలుచేసే ఫ్యాక్టరీ, అక్కడ ఉండే అన్నిటిలోకీ పెద్దది. అయితే, ఏమిజరిగిందంటే—హిల్టర్ల అబ్బాయికి—అనగా ఇప్పటి ఉద్యోగం ప్రకారం లెఫ్టెనెంట్ హిల్టర్ కు పళ్లజాతులు, అందులో ముఖ్యం

గా పెద్దజాతి తియ్యని ద్రాక్షపళ్లు, పండించే విధం నేర్చుకోవాలని చాలా సరదాగా ఉండేది. మన మే'స్తీటుగారి కంపెనీ—వాన్ బెల్ కంపెనీ—ఆజాతిపళ్లుకు పేరుపడి ఉండెను. మరి, మే'స్తీటుగారి కొడుకుకి ఎలకొట్టి సిటీ నేర్చుకుందామని అతి అభిలాషగా ఉండేది. ఇక నేమి, రెంటికి రెండూ సరిపోయాయి—మనవాళ్ల అబ్బాయి కొలోన్ వెళ్లాడు, వాళ్ల అబ్బాయి, ఆటో, ఇక్కడికి వచ్చాడు.

జీన్ గిల్సన్

ఇదంతా ఎన్నాళ్ల కిందటి మాట ?

సెక్రెటరీ

సుమారు రెండు సంహత్సరాలు అవుతుంది ఇప్పటికి.

జీన్ గిల్సన్

మన మే'స్తీటుగారి కొడుకు, వాన్ బెల్, ఎక్కడున్నాడు ఇప్పుడు ?

సెక్రెటరీ

యుద్ధం నిశ్చయమయినట్లు ప్రచురణ అయేసరికి కొలోన్ లోనే ఉండెను. గాని ఏలాగో తప్పించుకు పారి

పోచ్చాడని వింటున్నాము. నిజం ఇప్పటికీ తెలియదు, అతిజడుస్తూ ఉన్నాము.

జీన్ గిల్స్

వాళ్ల అబ్బాయి, అయితేమరి, ఏలాగు వెలిపోయినాడు ?

సెక్రిటరీ

ఏమో! ఏలాగోగాని అతనికి మాత్రం యుద్ధం మాట తెలిసి ఉండాలి. జూలై ఆఖరున ఒకనాడు వెళ్లిపోయినాడు, వెళ్తున్నప్పుడు తల్లికి జబ్బు అని చెప్పి వెళ్లాడు.

జీన్ గిల్స్

దానివల్ల స్పష్టమవుతూ ఉంది, జరగబోయే దేదో వాళ్లకు తెలుసుననిన్ని, దానికోసం సిద్ధపడుతున్నారనిన్ని. వెళ్లినవాడు వెళ్లాడు సరే—తనవాళ్లు తనకు ముందుగా రహస్యం తెలియజేసినట్టుగా తానుకూడా తన మామగారికి చెప్పనక్కర లేదా? పోనీ మామగారికి చెప్పలేదు, సరే; శత్రు దేశంలో ఉన్నాడు కదా, తన భార్య తమ్ముడితోనైనా చెప్పనక్కర లేదా—ధర్మమే!

సెక్రెటరీ

మన మోస్తరు కారు వాళ్లు—తెలియడం లేదూ!

జీన్ గిల్స్

మనం వాళ్ల మోస్తరు కాము అను జీన్—పోసీ, అది సంతోషమయిన మాటే... వెళ్లి అయి ఎంతకాలం అయింది?

సెక్రెటరీ

ఆరు నెలలు కావచ్చింది.

జీన్ గిల్స్

ఏమైనా సుఖంగా ఉన్నారా?

సెక్రెటరీ

బకరి నొకరు పూజించుకుంటూ ఉండేవారు—నిజం చెప్పాలి కదూ. ఆటో చాలా సరదా అయిన మనిషి, మనస్సు మంచిది; అతి దయగలవాడు; బకరికి ఉపకారం అంటే చాలా సంతోషంగా చేస్తాడు; కష్టపడి పనిచేసే వాడు; చురుకైన మనిషి—చురుకంటే అతిచురుకు. నిజాన్ని పట్టి చూస్తే అనుకోడానికి అతనిమీద ఏమీ లేదు.

జీన్ గిల్స్

జర్నల్ అని తప్ప—అది చాలదూ!...పాపం అతని వెళ్లానికి ఏలాగుంటుందో ఇదంతా చూస్తూ ఉంటే.

నెక్రిటరీ

అంతా తల్లకిందులు అయిపోయిందా అనిపిస్తూ ఉంది—మతిపోయినట్టుగా ఉంది. ఇదంతా ప్రమాదానికే వచ్చింది—ఆమె ఇప్పుడు...నువ్వు వినే ఉంటావు.... బాగా నిశ్చయం కాలేదనుకో...చికాకుగా ఉంటుంది ఎప్పుడూ, మనస్సులో ఏదో విచారంగా ఉన్నట్టు, వైకేమీ చెప్పదు—సహజంగా అట్టే చెప్పే మనిషి కాదు—ఇప్పుడు మరి అడగక్కరలేదు.

జీన్ గిల్స్

అతను ఆమెతో అంతా ముందుగా చెప్పి సిద్ధపరిచి ఉండాలి కదూ?...ఆమెకు తెలిసి ఉంటుంది జరుగుతూ ఉన్నదంతా—కదూ?

నెక్రిటరీ

నాకు అదేమీ తెలియదు; రహస్యా లేవీ నాతో చెప్పదు.

జీన్ గిల్స్

మే'స్ట్రీటు గారు ఏమంటున్నారు?

సెక్రిటరీ

అతి చికాకు పడుతూ ఉన్నారు. మొట్ట మొదట మతి పోయినట్టయిపోయినారు; ఏమైనా సరే నమ్మననేశారు, అంతే. కాని కొద్ది రోజులలోనే కోపం వచ్చింది; భయం కరమైన రౌద్రంతో మతి పోయింది. మరి రెండు రోజులు కాగానే మనస్సు కొంచం కుదట పడ్డది, ఏది వచ్చినా మన మంచికే అనే తత్వం, చూడు, ఆయనది. అందుచేత ఇక నాలుగు రోజులలో అంతా చక్కపడి పోతుంది అని అనుకుంటున్నారు ఇప్పుడు ఇదుగో వస్తున్నారు. (బహుమతీ పొందిన ఒక గొప్పజాతి ద్రాక్షపళ్లె గుత్తు చేతిలో పట్టుకొని మే'స్ట్రీటుగారు ప్రవేశం; సెక్రిటరీలేచి) నమస్కారం.

మే'స్ట్రీటు

నమస్కారం, పియర్, ఏమి సమాచారం కులాసాగా ఉన్నావా?

సెక్రిటరీ

కులాసావే—రాత్రి అంతా కూర్చొని పనిచేసిన తరువాత ఎంత కులాసాగా ఉండాలో అంత కులాసా.

మే'స్టీటు

టౌన్ హాల్ లో ఆ ఏర్పాటుండా అయిపోయిందా ?

సెక్రటరీ

ఆహా; కత్తులూ, తుపాకులూ అవన్నీ అక్కడ పెట్టిం చేశాను. పట్టి నేనే రాసి వాళ్ల వాళ్ల రశీదులు ఇచ్చే శాను... ఇదుగో ఈయన మీకు తెలుసునా, జీన్ గిల్సన్, మే మిద్దరం పాతన్నే హితులము. వర్షాత్ దగ్గర దెబ్బ తగిలిందట. నిన్న జర్నలు వింకిల్ లో ప్రవేశించేసరికి ఆ డోరి ఆసుపత్రిలో ఉండెనట, ఏలాగో రాత్రి మెల్లిగా తప్పించుకు పారిపో వచ్చాడట.

మే'స్టీటు

(గిల్సన్ చెయ్యి పట్టుకొని) ఓహో, అయితే నువ్వు వర్షాత్ దగ్గర ఉన్నావా ?

జీన్ గిల్సన్

ఔను, వెనుకకు తగ్గిపోతూ ఉన్న మన నైన్యానికి కాపుగా ఉంచిన సిపాయిల దళానికి సార్జంటుగా ఉన్నాను.

మే'స్టీటు

యుద్ధమంటూ విస్తారం జరిగిందా ఏమిటి ?

జీన్ గిల్స్

ఆహా, మనవాళ్లలో గాయాలు తగిలినవాళ్లూ చచ్చి పోయినవాళ్లూ కలిపి నూటికి ఆరవవైమందికి తక్కువ ఉండరు. వాళ్ల సిపాయిలసంఖ్య చాలావిస్తారం, మేము ఒకరైతే వాళ్లు ముగ్గురు; పైగా మాదగ్గిర తుపాకు లేమీలేవు. సాధ్యమయినంత నేపు నిలబడ్డాము; మరి ఇక ప్రయోజనం లేదు అని స్పష్టం ఎప్పుడు అయిపోయిందో వెనకకు తగ్గడం ఆరంభించాము.

మే'స్త్రీటు

చాలా ఆయాసపడిఉన్నట్టున్నావు. భోజనంకూడా లేదు కాబోలు పాపం! ఏమబ్బాయి పియర్, మంచివాడవే! ఆయనకు కావలసినదంతా... (బంట్లోతుకోసం బెల్ నొక్కుతూ) సరేలే, నేనే చెప్తాను. (నౌకరు ప్రవేశం) ఫర్మిన్, చూడు, వీరికి భోజనసదుపాయం త్వరగా చేయించాలి. కిందికి వెళ్లి ఏదుంటే అది తీసుకు రమ్మని చెప్పు.

నౌకరు

ఏదో కొంత వంట అయింది.

మే'స్ట్రీటు

సరే ఏదంటే అదే తీసుకు రమ్మను. చూడు, మరి భోజనం అప్పుడు తాగడానికి ఏమిటి తీసుకు రమ్మంటావు? (గిల్సన్ వేపు చూసి) ఏది తెప్పించుమంటారు? ప్రశస్థమైన “రుది శైమర్” మార్కుది ఉంది, నెం 82 రు “పోర్టు” ఉంది—ఆ పోర్టు కూడా మీరు చాలా ఇష్టపడతారు, నాకు తెలుసును. అది కాదు, (నొకరు వేపు తిరిగి) చూడు, రెండూ కూడా తీసుకొనిరండి, అది అన్నిటికంటే నయం—(జిన్స్ తో) రెండుబుడ్లు జాస్టీ అయిపోవు కదూ! అవసరం ఉంటే మనము కూడా సహాయం చేదాము— ఏమంటావు సెక్రిటరీగారూ? మనం కొన్ని ఖర్చుపెట్టేయ గలిగితే జర్నల్ కు దొరికేవైనా కొంచెం తగ్గుతాయి... కావలసినన్ని పళ్లు కూడా ఉన్నాయి, గుత్తులు గుత్తులు కనబడుతూనే ఉన్నాయి. ఈ ఆఫీసిల్సూ, బేరి కాయలూ, రేగిపళ్లు—అన్నీ నేను వెంచి పండించినవే. ఇదుగో ఇప్పుడు తీసుకు వచ్చాను, ఈ డ్రాక్షుపళ్లు చూడండి—దీనితో సమాన మైనవి ఇంకెక్కడైనా చూశారూ? ఇది కేవలం నా ప్రయత్నం వల్ల సాధించిన జాతి, ఇంకెక్కడా ఉండదనుకుంటాను. ఇది రెండు జాతులవల్ల అయిన అంటు—అందులో ఒకటి రుచి

తక్కువది, గాని చూడడానికి అతి ఇంపుగా ఉంటుంది, చల్లగాను పెద్దదిగాను. రెండోది, చిన్నది, రుచికి అతి మధురం, సిసిలీ నుంచి తెచ్చిన జాతి. ఎంతో ఓషికతో మెల్లి మెల్లిగా అంట్లు కట్టుకు వచ్చి, చివరకు రెండింట్లో ఉండే మంచి మాత్రం ఉంచి, మంచిది కానిది లేకుండా చెయ్యగలిగాను కొంచెం తినిచూడండి ఇంతమంచివి ఇంకెక్కడైనా చూశారూ? గట్టిగా ఉంటాయిగాని నిండా రసమే, నోట్లో పెట్టుకొని ఈలాగు అనేసరికి కరిగిపోతాయి — మంచుతో కలిసిన చక్కని ద్రాక్షరసం రుచి వస్తుంది. నాలుగైదు సంవత్సరాలు అయేసరికి నాలుగేసి వేల రూపాయలకు తక్కువలేకుండా ఖరీదు చేసే పళ్లు ప్రతివారం పండించగలను. రుచి చూడడం మొదట మీరే. ఆహా, ఏమన్నారు... జర్మన్లు, అయితే, వింకీల్ దాకా వచ్చేశారూ?

జీన్ గిల్సన్

అవును. ఈ ఉదయమే ఇక్కడకు వచ్చి ప్రవేశిస్తారు. వాళ్ల కంటే నేను అట్టే ముందు అయి ఉండను.

సెక్రిటరీ

మీ అల్లుడు ఆటో దానికి పెద్ద అట, జీన్ చెప్పున్నాడు.

మేస్ట్రేటు

ఎవరూ, ఆటోవా? విచ్చిమాట! ఎవరుగాని
అన్నారా ఏమిటి ఆలాగని? మీరు చూశారూ?

జీన్ గిల్సన్

నేను చూడ లేదు గాని, ఆలా అని విన్నాను. విం
కిల్ కి వచ్చిన వాళ్లలో పెద్దవాళ్లు ముగ్గురట, ఒక మేజరూ
ఇద్దరు లెఫ్టెనెంటులూ. ఆటో హిల్టర్ అందులో
ఒకడు. నెం 62 రు పతాలంతో వచ్చి ఈ ఊరు ఆక్ర
మిస్తాడని తనే అన్నట్టు విన్నాను.

మేస్ట్రేటు

నిజమే కాబోలు అయితే... అవును, అతను అప్పుడే
రిజర్వు(సైన్యం)లో లెఫ్టెనెంటుగా ఉండేవాడు అతను
ఈలాంటి సాహసం చెయ్యడం చాలా అసందర్భంగా
ఉంటుందే!... లేదు లేదు అతను చేసినదానిలో తప్పలే-
దేమోచివరకు అవును... అవును. చాలా మంచి పనే; మ
నకు అనుకూలంగా అన్ని ఏర్పాట్లూ అవుతాయి మనము
భయపడ నవసరం ఉండదు... అదంతా నిజమేగాని విపరీ
తంగామాత్రం కనబడు తుంది. తనకు రెండో జన్మభూమి
అయినమనదేశంలోకి, హద్దులు దాటివచ్చి వర తీసిన కత్తి

చేతపుచ్చుకొని నా అల్లుడు నేను అధికారిగా ఉన్న ఊరికే వచ్చి నన్ను జయించడం అనేది—గాని జరుగుతున్నది యుద్ధం కదా, ఆమాట మరిచి పోకూడదు. ఆపని అతను చేయక తప్పదు. దాని నింద అతనిది కాదు, తన ఇష్టం వచ్చినట్లు చేయగలడా మరి! అంతేకాదు, మనకు ఇది మంచిదే అంటాను; అతను ఉన్నంతసేపు మనకు ఎటువంటి హానీ కలగదు...వింకీల్‌లో ఏలాగుంది వాళ్ల ప్రవర్తన, అట్టే పాడు పనులేవీ చెయ్యలేదు కదూ?

బీన్ గిల్పన్

నే నా ఊరు విడిచివెట్టే సరికి ఏమీ చెయ్యలేదు. మే'స్ట్రీటుగారినీ తక్కిన ఇద్దరు పెద్ద ఉద్యోగస్తులనూ మట్టుకు జామీనుగా ఉంచారు. ఊళ్లో గుండు శబ్దం గాని వినబడ్డదా అంటే వాళ్ల ముగ్గురినీ చంపేస్తామని చాటించారు.

మే'స్ట్రీటు

ఇక్కడ అటువంటి పని ఏదీ చెయ్యరు ఆటో ధర్తాన ఆటోది చాలా దయగల మనస్సు—పిట్టకైనా హాని చెయ్యలేదు ఆటో. ఇంతది అంతగా చెప్తారుగాని వాళ్లు చేస్తున్నారని విన్న హత్యలూ ఘోరాలూ నిజం కావు; వాళ్లు మాత్రం వట్టి కిరాతులు కారు కదా!

జీన్ గిల్సన్

అదిమాత్రం నేను ఒప్పుకో లేను సుమండీ—అన్నం దుకు తీమించండి. మనము విన్నవి ఇంతవి అంతగా చెప్పిన మాటలేవీకావు. అంతేకాదు, జరుగు తున్న దంతా మనకింకా తెలిసి ఉండదని నానమ్మకం. ఆన్ దేన్ లోనూ, దినాన్ లోనూ, లవైన్ లోనూ — ఎక్కడికి వెలితే అక్కడ, వాళ్లు చేస్తూఉన్న పనులు చూస్తే గుండె బద్దలైపోతుంది కదూ! లవైన్ లో దినాన్ లో వాళ్లు చేసిన హత్యల మాట చూసనవాళ్ల దగ్గర విన్నాను — నా మనుష్యు లిద్దరు కళ్లతో చూశారు. లవైన్ లో ఏమీ అపరాధం ఎరగని వాళ్లను రెండు వందల పది మందిని పట్టుకొని చంపేశారు, అందులో ఆడవాళ్లు ఇరవై నలుగురు, పసి పిల్లలు ఐదహారుగురు; దినాన్ లో ఆరువందల ఆరుగురు, అందులో పిల్లలు ముప్పైతొమ్మండు గురు, ఆడవాళ్లు డబ్బై ఇద్దరు; ఏర్షాత్ లో మే'స్ట్రీటు గారిని చంపేశారు, పదిహేనేళ్ల కొడుకుని చంపేశారు— ఇంకెంతోమంది నిరపరాధులనూ నిరాయుధులనూ చంపేశారు.

మే'స్ట్రీటు

అయితే నిజమే! విచారణ ఏదీ లేకుండా ఇష్టం

వచ్చిన వాళ్లందరినీ చంపుతున్నారన్నమాట నిజమే ?
వాళ్లు ఆలాగు చేసినందుకు చెప్పిన నెప మేమిటి కదా?

జీన్ గిల్స్

జరిగిన దేమి టంటే—ఎవడో వాళ్ల మనిషి ఒకడు
దేనినో తుపాకీతో కొడుతూ ఉంటే ఆ గుండు తగిలి
వాళ్లకర్నల్ చచ్చిపోయినాడు.

మే'స్ట్రీటు

రాక్షసబృదం లాగుండే! అతి దుర్మార్గులన్న మాట—
ఇక్కడ మాత్రం అటువంటి పనేదీ జరగకూడదు. (నౌకరు
ప్రవేశం.) ఇదుగో ఫర్మిన్ వచ్చాడు, అన్నీ తీసుకొని.
(గ్లాసులు వైన్ తో నింపి) ఇది నెం 9 రు రుడిమైమర్
మార్కు. ఏలాగుంటుందో చూడండి.

జీన్ గిల్స్

(రుచిచూస్తూ) వహ్, చాలా బాగుంది.

మే'స్ట్రీటు

అవును, అది చాలామంచి రకం. (నౌకరు వెలి
పోతాడు) గవర్నమెంటు స్ట్రీటరు వేయించిన వేలాంలో
యాభై డజన్ల బుడ్లు కొన్నాను. అందులోది ఇది. ఈ
ప్రాంతాల్లో అంత బాగా నిలవచేసే వాళ్లు ఇంకెవరూ

ఉండేవారు కారు...అయితే, మీరిప్పుడు ఏమి చేస్తానంటారు? ఈ స్థితిలో మాత్రం వెళ్ల నివ్వను, మీ ఇష్టం, చూసుకొండి. కొద్ది రోజులైనా ఇక్కడ ఉండండి, మీ దెబ్బకు కట్టు కట్టిస్తాను, కొంచెం సుఖవయిన తరవాత కావలస్తే వెళ్లవచ్చును. అశ్రద్ధచేస్తే ప్రమాదం అయ్యే మోస్తరు సుమండీ ఆ దెబ్బ

జీన్ గిల్స్

నా మాట వినండి—నేను గాని వాళ్లకు దొరికానా అంటే తప్పించుకు పారిపోవచ్చానని నన్ను చంపేస్తారు, లేదా ఖైదీగా జర్మనీ తీసుకుపోతారు.

మేస్ట్రీటు

ఆ భయం పెట్టుకోకండి. ఈ ఇంట్లోనే దాచేస్తాను. ఆటోతో చెప్తాను, అతను తగిన ఏర్పాటు చేస్తాడు.

జీన్ గిల్స్

అంతకంటే కావలసిన దేమిటి? చాలా అలిసి పోయి ఉన్నాను. మరి అట్టే దూరం నడవడానికి బలం లేదు. గాని నేనుమాత్రం మీ ఇంట్లో కనబడ్డానా అంటే మీరూ నేనూ ఒకటే అని మీకు చిక్కువస్తుంది.

మే'స్ట్రీటు

నేను ధైర్యంగా చెప్పగలను, అటువంటి భయం ఏమీ లేదు, నా మాట వినండి. నేను ఏది ఆడిగినా ఆటో లేదనలేదు. ఈ ఏర్పాట్లన్నీ మాలో మేము ఏలాగు చేసుకుంటామో చూస్తూ ఉండురూ.

(నౌకరు ప్రవేశం)

నౌకరు

వాళ్లు గేట్ దగ్గరికి వచ్చి ఉన్నారు.

మే'స్ట్రీటు

ఎవ రా వారు ?

నౌకరు

జర్మన్లు—ఒకడెన్ నుండి ఉంటారు. సిపాయిలు కాక ఇద్దరు పెద్ద ఉద్యోగస్తులు ఉన్నారు. లోపలికి విడిచి వెళ్టేదా ?

మే'స్ట్రీటు

ఓ, ప్రశస్థంగా; అందరినీ లోపలికి వదులు. ఆ పెద్ద వాళ్లను మాత్రం మీదికి తీసుకురా, నేనిక్కడే ఉంటాను.

సెక్రటరీ

నేను వెలిపోయేదా ?

మే'స్ట్రీటు

అట్టే ఫరవా లేదు, ఉండు. గాని మందు నీ స్నేహితుడు ఎక్కడో సురక్షితంగా ఉండేటట్టు చూడు. ప్రస్తుతం పక్కగదిలోకి తీసుకు వెళ్లు, తరవాత ఫర్మిన్ వచ్చాక నెమ్మదిగా పడుకోడానికి వీలయేటట్టు జాగా ఏర్పాటు చేదాము. గిల్సన్ గారూ, ఇప్పటిమట్టుకు సెలవు; ఈ భోజనంతా మీతో పట్టించుకు వెళ్లండి. మీరు మరేమీ భయపడకండి. (జీన్ పక్కగదిలోకి వెళతాడు.) శత్రువు ఇక్కడనే మనను ఎదిరిస్తా డన్నమాట; మాట్లాడడానికి సిద్ధంగా ఉండాలన్నమాట. అదుగో మెట్ల మీద కత్తుల చప్పుడు. (ముందు నౌకరు, వెనక మేజర్, ఆటో, కర్నల్ ప్రవేశం.) ఇదుగో ఆటోవ !

(మామూలు మోస్తరుగా వీవుమీద చెయ్యి వెయ్యి బోతూ తిరిగి వెనక్కు తీసుకుంటాడు)

ఆటో

అవును నేనే (మేజర్ వేపు మొఖం తిప్పి, మే'స్ట్రీటు గారిని చూపిస్తూ) స్టిల్ మాండ్ మే'స్ట్రీటు, మా మామ

గారు. (మామగారి వేపు తిరిగి) వీరు మా మేజర్ గారు. ఈయన షాన్ బెర్న్, నాతో పాటు ఒక లెఫ్టనెంట్.

మేజర్

మే' స్టీటుగారు, తిరిగి ఆజ్ఞ అయే వరకూ మీ ఊరు మాస్వాధీనంలో ఉంటుంది. మూడువందల సిపాయిలకు, మా వాళ్లకు, భోజనం ఏర్పాటు మీరు చేయాలి, గాని ఇప్పటినుంచే వాళ్లందరకూ భోజనం పెట్టక్కర లేదు లెండి. వీరిద్దరూ నేనూ ఈ ఇంట్లోనే ఉంటాము. మీకూ మా లెఫ్టనెంట్ కు ఉన్న బాంధవ్యం నాకు తెలుసును. మన అదృష్టం వల్ల ఈ బాంధవ్యం ఉండబట్టి మన విప్పుడు చెయ్యి వలసిన పనులలో ఏమీ చిక్కులుండవని నా నమ్మకం. అయినా పద్ధతి ప్రకారం జరిగించడమే మంచిది. అంతేకాక, మీ దేశస్థులు మాయెడల ఇంతవరకూ కనపరుస్తూఉన్న అనాదరణ బట్టిన్నీ. నాకు మావాళ్లు పంపించిన ఆజ్ఞను అనుసరించిన్నీ, మిమ్మల్ని జామీనుగా భావించవలసి వచ్చింది. మా సేనాధిపతులకు గాని, సిపాయిలకు గాని ప్రాణాహాని కలిగే ఎటువంటి ప్రయత్నం జరిగినా దానికి మీరు జబాబ్ దారి—అనగా మీకు ప్రాణదండన విధించవలసివస్తుంది—గాని అటువంటి దురదృష్టం తటస్థించదని నా నమ్మకం. మీ ఊళ్లో వాళ్లంతా నడుచుకో

వలసినట్టు నడుచుకుంటే ఎటువంటి భయమూ ఉండ
నక్కరలేదు. అందరూ ఏమనుకున్నా, మేము మాత్రం
కిరాతులము కాము. అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా మాకు కావ
లసినది న్యాయం—కాని అవుతూ ఉన్నది యుద్ధం గనుక,
మేము ఒకొక్కప్పుడు కఠినంగా ఉండవలసి వస్తూ ఉంది,
ముందుకు ఏమివస్తుందో అని అతి జాగ్రత్తగా ఉండవల
సివస్తూ ఉంది. ఇంకొక ఘంటలో మీకు కబురు పంపు
తాను. మీరు టౌన్ హాల్ కు రండి, అక్కడ మీరు
చెల్లించవలసిన యుద్ధపు కప్పం గురించి, మీరు మాకు
చెయ్యవలసిన స్లయిల గురించి మాట్లాడదాము.

మే'స్టీటు

ఏమన్నారు? కప్పమా! కప్పం చెల్లించ వలసినంత
పని మే మేదీ చెయ్యలేదే!

మేజర్

ఎంత చెల్లించడమో దాని విషయమై కావలస్తే
మాట్లాడనిస్తాను గాని చెల్లించవలసిందా లేదా అన్న
సంగతి గురించి మాట్లాడడానికి మట్టుకు మీకు అధి
కారం లేదు.

ఆటో

(మే'స్ట్రీటు గారితో) మొదటి అంతస్తులో ఉన్న పెద్ద పడక గది—ముందుకు డాబా ఉంది, డాబా మీదికి వస్తే ఆ స్కేవర్ కనబడుతుంది—ఆ గది, దానితో కలిసి ఉన్న గది, మా మేజర్ గారికి ఇవ్వండి. నేనూ ఆ రెండో లెఫ్టెనెంట్ గారూ ఖాలీగా ఉన్న రెండు గదులూ తీసుకుంటాము. ఫర్మిన్, మేజర్ గారినీ లెఫ్టెనెంట్ గారినీ వాళ్ల వాళ్ల గదులలోకి తీసుకువెళ్లు.

మేజర్

మే'స్ట్రీటు గారూ, నాదొక చిన్న మనవి. భోజనం ఈవళ మామూలుకంటే ఒక అరఘంట ముందుగా కానివ్వాలి. సరీగా పన్నెండు ఘంటలకు భోజనానికి వచ్చి కూర్చుంటాము.

మే'స్ట్రీటు

అలాగునే చేదాము దానికేమి; (మేజర్ నూ లెఫ్టెనెంట్ షాన్ బెర్గ్ నూ నాకరు తీసుకు వెళతాడు.) ఆహా! ... ఏమిటి ఆటో ఇది!

ఆటో

ఇజ్ బెల్ ఎక్కడ?

మే'స్ట్రీటు

మేడమీద తనగదిలో. నీ మాటలు కొంపతీసి ఆ మెకు
వినబడి ఉండవు కదా!

ఆటో

ఆమె బంట్లో ఏలాగున్నది? ఏమీ చికాకు లేదు కదా?

మే'స్ట్రీటు

జబ్బు లేదనుకో; అయితే నేమి, ఇప్పుడు జరుగుతూ
ఉన్న దంతా చూసి అమితంగా బాధపడుతూ ఉంది. మన
స్థులో ఎప్పుడూ ఏదో విచారంతో కుంగిపోతూ వాడి
పోయింది.... ఇంకా నిద్రపోతూ ఉంది అనుకుంటాను,
లేవకపోవడమే మంచిది.

ఆటో

ఈ యుద్ధమూ అదీ చూస్తూఉంటే ఏమనుకుంటూ
ఉంటుంది.

మే'స్ట్రీటు

అందరిలాగే ఉంటుంది ఆమెకు కూడా—అతి ఆశ్చ
ర్యముగాను, కోపంగాను, భయంగాను. కళ్ల ముందర కన
బడుతూ ఉన్నప్పటికీ, మనమే నమ్మలేకుండా ఉన్నాము.

అటువంటప్పుడు ఆమె మాట మరి చెప్ప నక్కరలేదు కదా. ఆహా ! ఆటో, నిన్ను ఎంత అసహ్యమైన పని లోకి దించేశారు.

ఆటో

మేము ఇదంతా అతి కులాసాగా చేస్తూ ఉన్నామని అనుకోకండి. మీరు చూస్తూనే ఉన్నారు, మేము ఈలాగు చెయ్యడానికి కారణం మీ దేశస్థుల పాడు బుద్ధి—నమ్మడానికి శక్యం కాదనిపిస్తుంది—అటువంటి బుద్ధి మీ వాళ్లది, దానివల్ల మేము ఇంకొక దారి తోక్కుదామన్నా వీలులేకుండా ఉంది.

మే' స్టీటు

మొదటి తప్ప బెల్జియమ్ దే—అవును !

ఆటో

సందేహ మేమిటి ! మీ రన్నంత మాత్రాన కాక పోదు. మా శత్రువుల ఆట తానే ఆడడం ఆరంభించింది బెల్జియమ్. మొదటిదెబ్బ మేము కొట్టకపోతే, ఏమయి ఉండును ? బెల్జియమ్ కు మే మంటే ఎంతో భక్తి అని నమ్ముకు కూర్చున్నదాని ఫలం ఈపాటికి అనుభ విస్తూ ఉండుము.

మే'స్ట్రేటు

చూడు ఆటో! నువ్వు తెలివైన వాడవు, నిజం అంటే మన్నించే వాడవు ; మా అందరితో పాటు మా దేశంలో కొన్నాళ్లు ఉన్నావు. మేము ఏలాంటి వాళ్లమో బాగా తెలుసును కదా, అక్కడ ఆలాగు నిల్పొని ఏలాగు అనగలవు అటువంటి—ఇటువంటి అని చెప్పడానికి నోరు రాకుండా ఉంది, చెప్పగలిగి చెప్పినా నీకట్టే ఆదరంగా ఉండదు. ఆ దొంగమాటలు మీ సిపాయిలతో చెప్పారు బాగుంది, ఏమీ జ్ఞానమన్నమాట లేకుండా గర్వంలో ములిగి ఉన్న గొప్పింటి పిల్లలతో చెప్పారు బాగుంది. గాని అటువంటి మాటలు నీతోనూ నాతోనున్నా!—లిజే ఆన్ దెన్, దినాన్, ఏర్ షాత్, యీ స్థలాలలో జరిగిన ఘోర హత్యల గురించి ఏమనుకోవడమో నీకు తెలుసును. తెర ఎత్తేస్తే వెనుకనుండేది స్పష్టంగా కనబడ్డట్టు నిజమంతా నీకు కనబడుతూ ఉంది—నా కెంత స్పష్టంగా కనబడుతూ ఉందో నీకూ అంత స్పష్టంగానే కనబడుతూ ఉంది.

ఆటో

మీరు చెప్పినదంతా నిజం కాదు. చేతులు కట్టుకొని

నాకేమీ అక్కరలేదు అని బెల్ జియమ్ కూర్చొని ఉన్నప్పుడు దానిమీద యుద్ధానికి రావడం మాతప్పే, గాని కొన్ని విషయాలనుబట్టి చూస్తే మాకు ఇంకొక మార్గం కనబడలేదు. ఆ తప్పుకు గాను మేము ఎప్పుడో శాస్త్రీ పొందవలసినదే. కాని మీరన్న హత్యలమాట మాత్రం నేను బప్పుకోను. మీరు జామీనుగా ఉంచిన వాళ్లను కొంత మందిని మేము చంపడం నిజం. మనుష్యులను ఖైదీలగా పట్టుకోవడము, ఆస్తులు తీసుకోవడము, కూడా వాస్తవమే. కాని ఇది మీ దేశస్థులు చేసిన ద్రోహ కృత్యాలవల్ల మేము చేయవలసి వచ్చింది. బహుశా అక్కడక్కడ మావాళ్లు అవసరం లేని ఉద్రేకం చూపిస్తే చూపించి ఉండవచ్చును. అటు వంటివి ఆపడం ఎవరి తరమూ కాదు కదా ! నే నందులో వాడను గనుక నాకు బాగా తెలుసును జర్తనీ అంటే ఏమిటో. నియమాలకు లోబడి ఉండడంలో మా వాళ్లను మించిన వాళ్లు ప్రపంచంలో ఎవరూ లేరు ; ఆజ్ఞ మీరి వెళ్లడంగాని, ఆజ్ఞ లేకుండా ఏదైనా చెయ్యడంగాని, ఎప్పుడోతప్ప జరగదు—ఎప్పుడో ఏమిటి—ఎప్పుడూ జరగదుఅని చెప్పవచ్చును.

మే'స్ట్రేట్లు

నేను వాళ్లను నిందించేది అందుకే—మీకు వచ్చే ఆజ్ఞలు చాలా ఘోరమైనవి. అది మీ వాళ్లు చేసే పనిని బట్టి స్పష్టం.

ఆటో

మన అదృష్టం బాగుంది—ఇంకెవరూ లేరు దగ్గర. ఇక ముందు మాత్రం అటువంటి మాటలు ఎప్పుడూ అనకండి—దానివల్ల కలిగే ముప్పు తప్పించడం ఎంత ప్రయత్నించినా నాతరం కాక పోవచ్చును.

మే'స్ట్రేట్లు

సరే ఆవిషయమై ఇకముందెప్పుడూ మనము వాదించ వద్దు. మీకూ మాకూ ఎప్పుడూ ఒక్క అభిప్రాయం ఆవిషయములో ఉండదు—ఆవిషయంలోనే అన్నమాట ఏమిటి, ఇంకా అనేక విషయాలలో కూడాను.

ఆటో

నాకు తెలిసేదేదో నాకూ తెలుసును. మీరు చెప్పినది నిజమో నేను చెప్పినది నిజమో ముందు జరగ బోయే పనులవల్ల స్పష్టం అవుతుంది. ఇంతకూ ఈ మహా ప్రళయం నేనుగాని మీరుగాని పుట్టించినది కాదు కదా!

ఇది రాకముందు ఎటువంటి భావంతో ఒకరినొకరము చూసుకుంటూ ఉండే వాళ్లమో అటువంటి భావంతోనే ఇప్పుడుకూడా ప్రవర్తించడానికి ప్రయత్నిస్తే చాలా బాగుంటుందని నా నమ్మకం.

మే' స్టీటు

మీ వాళ్లు మామీద తెచ్చిపెట్టిన ఘోర విపత్తుకు మేమే కారణం అని అందరిలాగు నువ్వుకూడా అనలేదు. అదే నాకెంతో సంతోషంగా ఉంది...

ఆటో

అటువంటి మాటలన్నీ నాతో చెప్పి ఏమి ప్రయోజనం? దేనిలోనూ కూడా నాకేమీ అధికారం లేదు కదా! అందరిలాగే నేనున్నా వై అధికారానికి లోబడి ఉన్నాను. లోబడిఉండకుండా ఉండడం ఎవరితరం? ఇదంతా ఒక బ్రహ్మాండమైన మర; అందులో నే నొక చిన్న చక్రాన్ని. ఈలాగు తప్ప ఇంకొక మోస్తరు చెయ్యడం నా శక్యం కాదు. గాని నాకుండే స్నేహమూ అభిమానమూ ఏమీ పోలేదు, యుద్ధం ప్రారంభించకముందు ఉన్నట్టే ఉన్నాయి. మీ అందరియందు నాకున్న

కృతజ్ఞతను కనపరచ వచ్చును కదా అని మా అధికారులను ప్రార్థించుకున్నాను నన్ను ఇక్కడికి పంప మని.

మే'స్ట్రేట్

అదే కాదు కారణం, మా దేశం సంగతి నీకు బాగా తెలుసునని కూడాను.

ఆటో

ఆ ధోరణి ఇక మానేస్తే బాగా ఉంటుంది. ఆలాగు అనడం ధర్మంకాదు. మీ మాటలు వినడానికి నాకు అతి కష్టంగా ఉంది. మీతో నేను చెప్పినట్టుగా ఇది ఒక్కటే నా ఉద్దేశం: ఈ ఊరు మావాళ్లు ఆక్రమించుకోడానికి వస్తూ ఉంటే, అది నేను అడ్డుపడి ఆపలేక పోయినందుకు నాచేత నైనంత ప్రయత్నంచేసి దానివల్ల కలిగే ఇబ్బందులూ కష్టాలూ మీకూ, మీరు అధికారిగా ఉన్న ఈ ఊరికీ కలుగకుండా చేస్తూ నాకృతజ్ఞత చూపిద్దాము అని.

మే'స్ట్రేట్

సరే అయితే దాని సంగతి మరి ప్రసంగించను... నువ్వు మీ సిపాయిలందరితోనూ కలిసి ఇంకా ఎన్నాళ్లంటావు ఇక్కడ ?

ఆటో

అదెవరు చెప్పగలరు? రెండు ఘంటలలో వెళిపోవచ్చును, రెండు మాసాలైనా ఇంకా కదలక పోవచ్చును. అదంతా ముందుకు జరగబోయే దాన్ని బట్టి ఉంటుంది, వై నుంచి మాకు వచ్చే ఆజ్ఞలనుబట్టి ఉంటుంది.

మే'స్ట్రీటు

తరువాత—ఆ మేజిస్ట్రేట్—ఎటువంటి వాడు ఆయన? చిక్కులేకుండా ఏవనీ జరగనిచ్చే మనిషిలాగు కనబడడే!

ఆటో

అతికఠినమైన వాడు, అధికారం చలాయించే స్వభావము అతనిది. షడ్ధతి అంటే అతి పట్టు; తను అనుకున్నది అక్షరాల జరిగితీరాలి. గాని న్యాయం విషయములో మాత్రం ఏమీ అతనిని ఆనలేము; దాని వల్ల ఏమివచ్చినా సరే న్యాయమే కావాలని అనే మనిషి. అన్నీ కలిపి చూస్తేమట్టుకు ఒక మోస్తరు మంచివాడే. మల్లా చెప్తున్నాను వినండి, మీవాళ్లు బుద్ధిగాఉంటే మీ కెటువంటి హానీ కలగదు; మీరేమీ భయపడ నక్కరలేదు. అంతేకాకుండా అసాధ్యంగా కన

బడే తగాయిదా ఏదైనా వస్తే ఆయనకు నామీద ఉండే ఆదరణా, మా ఇద్దరికీ ఉండే స్నేహమూ, వీటిని ఉపయోగించి వ్యవహారం సరిచేయ గలనని నా నమ్మకం... ఇక ఇదంతా మరిచిపోయి మునపటి మోస్తరుగానే బంధువులుగాను స్నేహితులు గాను ఉందాము. (అని చెయ్యి చాపుతాడు.)

మే'స్టీటు

(చెయ్యి వెనకకు తీసుకుంటూ) ఇప్పుడు కాదు, ఇప్పుడు కాదు...క్షమించు...మరిచిపోవడాని కై నా కొంతవేళ కావాలి కదా...

ఆటో

ఏమిటిది! నాకేమీ బోధపడకుండా ఉంది! ఈ యుద్ధం నేనుగాని మీరుగాని తెచ్చిపెట్టినది కాదు, తెచ్చిపెట్ట గలిగినది కాదు. మనము అది చెయ్యాలేము ఆపాలేముమమ్మల్ని అని ప్రయోజనం లేదు.....అంటి గోన్ అన్నట్టుగా *ప్రేమతో సంబంధించిన విషయాలలో మాత్రం నేను సంబంధం కలుగ జేసుకుంటాను;

*అంటిగోన్—పోస్టోక్టిస్ ఆనే గ్రీన్ దేశపు కవి రాసిన నాటకంలో ఒకపాత్ర.

ద్వేషంతో సంబంధించిన విషయాలలో కలుగజేసుకోను. సరే ఇప్పుడు వేళ ఎంత అయిఉంటుంది? పదకొండా? ఒంట్లో అట్టే సుస్తీగా లేకపోతే ఇజేబెల్ కు కబురు పంపిద్దాము? ఎన్నాళ్ళాయింది చూసి! అందులోకి ఈ అల్లకల్లోలం అంతా జరిగింది, చూదామని ఎంత ఆతురతగా ఉంటానో మీకు తెలుస్తుంది.

మే'స్టీటు

ఆమె నౌకరీదానిచేత కబురు పంపిస్తాను. (కాల్ బెల్ — నౌకరు ప్రవేశం—మే'స్టీటుగారి మాట విని వెళ్ళుతుంది.) మా అబ్బాయిమాట నీకు ఏమైనా తెలుసునా?

ఆటో

ఒదిలోనా?—ఇక్కడ లేదా?

మే'స్టీటు

ముందుకు ఏమి చేయబోతున్నారో మీవాళ్ళు నీతో చెప్పినట్టు మాకు ఎవరూ చెప్పలేదు. అందుచేత వాడు కొలోన్ లోనే ఉండి పోయినాడు. ఇప్పుడు మాకు వాడి గురించి అతి భయంగా ఉంది.

ఆటో

దేనితోనూ సంబంధం కలుగజేసు కోకుండా నెమ్మదిగా కూర్చుంటే అతనికి ఎటువంటి హానీ కలగదు. ఇంటర్న మెంట్ క్యాంపులో ఉంచుతారు. మావాళ్ల పేర రాసి అతనికి ఇబ్బందేమీ కలగకుండా ఏర్పాటు చేయిస్తాను...
...వహవ్వా మీ తేబిల్ మీద ఉన్న పువ్వు ఎంత అందంగా ఉంది. నేను వెలిహాక ముందు అంత బాగా పెరిగేవి కావు—ఏదో జబ్బు పట్టినట్టుండేవి. ఇప్పుడు ఎంత బాగా పెరుగుతున్నాయి!

మే'స్ట్రేట్లు

దారిలో పడ్డాయి, ఇక మరి భయం లేదు. మైక్రో స్టోప్ పెట్టి చూసి అవి వాడిచస్తూ ఉండడానికి కారణం కనిపెట్టాను. కంటికి అగపడని పురుగుజాతి ఒకటి దానిని పట్టిఉండెను. ఇంతకు ముందు అది ఎవరూ కనిపెట్టలేదు—మామూలుగా చేసే సాధనాల వల్ల—అనగా ఆవిరి పెట్టడంవల్లా, ద్రావకాలపొగ పెట్టడంవల్లా ఒక్కపిసరూ ప్రయోజనం లేకపోయింది. కొత్త పాళ్లు వేసి ఒక మందు కనిపెట్టాను. ఆపాళ్లు నీకు చెప్తాను. అతి అద్భుతం దానిగుణం. ఇంత తంటాలు

పడి పెంచుతున్నానా, నా *హాట్ వశాసుల గురించి. నాకు చాలా భయంగా ఉంది. నా ఆస్తిలో సగంకి పైగా పెట్టాను వీటికింద; నా జీవిత కాలంలో పనికి వచ్చే భాగమంతా వాటికిందే పెట్టాను. ఈ యుద్ధం వచ్చింది, ఆ ఇళ్లు యేమి అవుతాయో!—కొంపతీసి అవన్నీ కూలి గాజు పెంకులూ ఇనపపట్టిలే మిగులు అనిపించుకోవు కదా! నీకు తెలుసును కదూ, లక్ష జాతులకు తక్కువ ఉండవు అందులో ఉండే పువ్వుల రకాలు? అవి గాని పోతే మరి ఆ నష్టం సరిచెయ్యడం ఎవరి తరమూ కాదు. నేను సంపాదించిన రకాలన్నీ తిరిగి జాగ్రత్త చెయ్యడమంటే మళ్ళీ ఇంకొక జీవితకాలము అన్న మాట.

ఆటో

మీరు అటువంటి భయమేదీ పెట్టుకోకండి. ఈ ప్రాంతాన యుద్ధమూ జరగదు, బాంబులూ పడవు. మీ ఊరు మేము ఆక్రమించుకొని ఉన్నంతకాలం, నా మామగారి ఇల్లు—నాభార్యఇల్లు—నేను కాపాడ

*హాట్ వశాన్— శీతలప్రదేశాలలో అద్దాలతో ఇట్లకట్టు. చలికి చాపకుండా అందులో మొక్కలను పెంచుతారు.

గలను. నా చేతులతో నేనే కాపాడలేకపోయినా మా
వార్ల చేత కాపాడించలేకపోలేను.

మే'స్టీటు

ఇదుగో, ఇజేబెల్ వస్తూఉంది.

(ఇజేబెల్ ప్రవేశం.)

[ఒక్కక్షణం గుమ్మందగ్గర నిల్చుని ఆటో వేపు పరుగెత్తు తుంది.
ఆటో చేతులు చాచి దగ్గరకు తీసుకుంటాడు.]

ఇజేబెల్

మీరే! ఏమిటి! మీరిక్కడికి రావడమూ నాకు
తెలియక పోవడమున్నా!

ఆటో

(మరింత దగ్గరికి తీసుకుంటూ) ఇజేబెల్!

ఇజేబెల్

దెబ్బ ఏదీ తగలలేదు కదా? కులాసాగా ఉన్నారా?

ఆటో

కులాసాగానే ఉన్నాను. నీ ఒంట్లో ఎలాగుంది?
నుస్టీగా ఉన్నావని విన్నాను.

ఇజేబెల్

అబ్బే అదొక జబ్బుకాదు. ఈ జరుగుతూఉన్న ఘోరాలన్నిటివల్లా పుట్టిన భయమూ, మీకు శత్రువుల వల్ల ఏక్షణానికి ఏహాని కలుగుతుందో అని దిగులూ తప్ప...

మే'స్ట్రేట్

శత్రువులా! శత్రువు లెవరు, తనూ తన స్నేహితులే కదూ? వాళ్ల మధ్య అతనికి ఎటువంటి ఆడ సంభవించదు... సరే నేను వెళతాను. కావలసినప్పుడు కబురు పంపించండి వస్తాను.

ఇజేబెల్

అంతా తారుమారయిపోయింది. ఎవరితో ఎటువంటి సంబంధమో తెలియకుండా ఉంది. మీకు కీడుకోరే వారు కదా నాకు శత్రువులు. అనగా నేను ప్రేమిస్తూ ఉన్న మావాళ్లందరూ నా శత్రువుల అన్నమాట. నేను ఆడదాన్ని—ఇటువంటిది భరించడం నాశక్యం కాదు... గాని ఇప్పుడు మరేమీ లేదు కదూ? ఆ మహా ప్రళయం దాటి పోయినాము కదూ?

ఆటో

బాగానే ఉంది! అయిన దేముంది, అంతా ముందుకే ఉంది... గాని నేను చెప్పేది వినకుండా నామీద నింద మోపడం ఎవరు చేసినా చెయ్యవచ్చును గాని నువ్వు మాత్రం చెయ్యవని అనుకున్నాను.

ఇజేబెల్

నేను దూషించేది మిమ్మల్ని కాదు, తతివ్వు మీవాళ్ల నందరిని. మీ రేమి చేశారు, నాది ఎంత తప్పో మీదీ అంతే తప్ప. ఇంతకీ నాకు దీనంతటితో పనేముంది, నా ఎప్పటి—మీరు నాకు ఉంటూ ఉంటే? మీరిక్కడ కొన్నాళ్లుంటారు కదూ?—ఘోరంగా ఈ పాడు యుద్ధం వచ్చిపడ్డందుకు ఆ సంతోషమన్నా కలిగితే, కొంచెంసేపు అంతా మరిచి పోవచ్చు.

ఆటో

నేనేమీ చెప్పలేను. రేపే వెళిపోవలసి వస్తే రావచ్చును.

ఇజేబెల్

మీరు యుద్ధంచేస్తూ ఉన్నవాళ్లతో ముందు భాగంలో ఉన్నారా, వెనక నున్న వాళ్లతో ఉన్నారా?

ఆటో

ఇప్పుడు ముందంటూ వదీ లేదు. ఒక చోట కాదు యుద్ధం, ప్రతిచోటాను. మేము ఒక గొప్ప ప్రవాహం లాగు తోసుకు పోతున్నాము కదూ! మీనాన్న గారితో చెప్పడానికి సాహసం లేకపోయింది— బెల్ జియమ్ అంతా ఆక్రమించేశాము. ఆంత్ వెర్ప్ రేపటికి పడిపోతుంది. ఇంకొక వారం అయేసరికి పారిస్ మాచేతిలో ఉంటుంది.

ఇజే బెల్

తరవాత !

ఆటో

మరి తరవాతేమిటి— అదే యుద్ధంలో జయమంటే. ఇక్కడ సంసారం చేసుకుంటూ స్థిరంగా ఉండిపోతాము, నీతో కలిసి వస్తాను, జర్మనీ వెళిపోదాము అని నీవు అంటే తప్ప.

ఇజే బెల్

మీ రెక్కడికి వెళ్తే నే నక్కడికి వస్తాను.

(ఫ్లాంస్ ప్రవేశం.)

ఫ్లాంస్

నాన్న ఇక్కడ ఉన్నాడా?

అటో

ఇదుగో ఫ్లాంస్! రా, అమ్మా ఇలారా! (అంటూ
చెయ్యి చావుతాడు)

ఫ్లాంస్

(అసహ్యంతో వెనక్కు వెలిపోతూ) నీ దగ్గరికా!

ఇజేబెల్

ఇదిగో, ఫ్లాంస్!

ఫ్లాంస్

నాన్నేడీ, అక్కా?

ఇజేబెల్

నాన్న పక్కగదిలో ఉన్నాడు. ఫ్లాంస్ చూడు, బావ
దగ్గర ఆలాగు చెయ్యవచ్చునూ—మన బావ కారూ!
మనకేమి చేశారు బావ—ఏమీ బాధ కలగకుండా
కాపాడడానికే కదా మన దగ్గరికి వచ్చారు.

ఫారిన్

అతను కాపాడక్కర లేదు నన్ను—చాలు. (అని బయటికి పారిపోయి, తలుపు దభి మని పేసేస్తాడు)

ఆటో

చూశావా ద్వేషం ? ఘోరం, ఘోరం ! ఎక్కడ చూసినా ఇదే రకం. చెపితే వినిపించుకోరు, అంతే. వినిపించుకోరు, బోధపరుచుకోరు. మీ నాన్న గారిలో కూడా నాకు అదే కనబడ్డది—ఆయనకంటే సాధుసూ, ఆయనకంటే శాంతుడూ, ఆయనకంటే ధర్మబుద్ధి గలవాడూ మరి లేడుకదా ! మీవాళ్లు మమ్మల్ని ఈలాగు దూషిస్తూ ఉంటే మేము ఏమి చేయగలము? ... సరే అది పోనీ, ఈ అబ్బాయి మీద మాత్రం ఒక కన్ను ఉంచాలి ఎప్పుడూ; ఈ దూషణ మానేస్తే చాలు. మా మేజరు గాని, ఆ రెండో లెఫ్టనెంట్ గాని అటువంటి మాటలు విన్నారా అంటే మాత్రం గొప్ప ప్రమాదం సుమా ! (దూరాన గుండుశబ్దం.) అది గుండు శబ్దం !

ఇజేబెల్

అవును. తోట చివరను, అడవి సమీపాన్ని.

(మే'స్ట్రీటు, స్టారిస్ అతి తొందరగా ప్రవేశం.)

మే'స్ట్రీటు

మీకు వినబడ్డది? తుపాకీ, శబ్దం!

స్టారిస్

(పల్లె కరుస్తూ) ఒకడు తగ్గాడు, మంచి పని అయింది.

ఆటో

ఏమిటంటున్నావు?

స్టారిస్

ఏమీ లేదు, నాకు ఇష్టం వచ్చిన మాట నే ననుకుంటాను, నీ కెందుకూ?

మే'స్ట్రీటు

(తత్తర పాటుతో) ఎవరు పేల్చారు ఆగుండు? మీ మనుష్యులలో ఒకడు అయిఉండాలి. ఈ ఇంట్లో తుపాకీ అన్న మాట లేదు. ఇంట్లో కాదు కదా ఈ ఊల్లో లేదు.

ఆటో

నాతో వచ్చిన రెండో లెఫ్టెనెంట్ అయిఉంటాడు. అడివిలో తిరుగుతూ పేల్చి ఉండాలి. వేటంటే అతి

సరదా అతనికి ఇక్కడ చెవులపిల్లులు అనేకంగా దొరుకు
తాయి అని కూడా చెప్పాను నేను.

మే'స్టీటు

అవును, ఆ శబ్దం అటుపక్కనుంచే వచ్చింది కూడా
ను. గాని అయితే ఇంట్లో ఒక తుపాకీ అయినా లేదే!

ఆటో

కమాను సామానుతో పాటు అతను ఎప్పుడూ ఒక
తుపాకీ ఉంచుకుంటాడు... సరే, ఏమైనప్పటికీ ఊళ్లో ఒక
తుపాకీ లేనప్పుడు మీరేమీ గాభరా పడనక్కర లేదు.
మీ నౌకర్లు ఏపాటి నష్టకమైనవాళ్లు. అందరికీ మీ
మీద భక్తి శ్రద్ధలు ఉన్నాయా? ఎవడైనా ఉండ
వచ్చును కదూ ఆసంతుష్టి ఒకడు; వీలు చూసుకొని...

మే'స్టీటు

ఆసంతుష్టి అంటే నాకు బోధపడడం లేదు. ప్రతివా
డికీ ఒళ్లు మండుతూఉంది; కోపంతో మండిపోతున్నారు.
ఇదంతా చూస్తే కోపం లేకుండా ఎవరు ఉండగలరు
నామనుష్యులు కోపం కట్టుకొని ఓర్చి ఉండగలవాళ్లు
గాని వృథాగా ఒకరిని చంపేటంత మూర్ఖులు కారు.

చంపడంవల్ల దినాన్ ఆన్ దెన్, లొవైన్, ఏర్ హాత్ ఈ డాళ్లలో చేసినట్టుగా అంతా నాశనం చేసేస్తారనీ, వందల కొలది నిరపరాధులను చంపుతారనీ అందరికీ తెలుసును. గనుక అటువంటి బుద్ధిమాలిన పని చేసేవారు ఎవరూ ఉండరు. నేను వాళ్లను బాగా ఎరుగుదును, ఎంతైనా ఓర్పి ఉండగలవాళ్లు—రోజులు వచ్చేవరకూ ఏమీ చెయ్యరు.

ఆటో

ఏ రోజులు?

మే'స్టీటు

తరవాత వచ్చే రోజులు.

ఆటో

నాకేమీ తెలియడం లేదు సుమండీ ; మీరాడే మాటలు బాగు లేవు. మా శత్రువుల మోస్తరే మీరూ మాట్లాడుతున్నారు—శత్రువులే కాదు, పరమ శత్రువులు!

మే'స్టీటు

శత్రువు కాక స్నేహితుణ్ణి అవమంటావా ఏమిటి నన్ను అవమానపరచ దలచుకుంటే ఆలాగు అంటావు.

నేను కూడా... సరే అదంతా చెప్పి ప్రయోజనం లేదు; అటువంటి మాటలు అనకుండా డోరుగోవడమే మంచిది. ఇది చూస్తే నాకు కీళ్లన్నీ బదులయిపోయినట్టుగా ఉంది—నేను కదూ జబాబ్ దారీ వీటన్నిటికీ! ఏదివచ్చినా నానెత్తిమీదే పడుతుంది.

ఆటో

ఇంటివెలపల అడుగుల చప్పుడు వినబడుతూ ఉంది. (కిటికీ దగ్గరికి వెళ్లి తలుపుతీసి చూస్తూ) నువ్వు సార్జంట్! ఏమిటి సంగతి?

సార్జంట్

(కింద తోటలో, ఎవరికీ కనబడకుండా) నాకేమీ తెలియదు. లెఫ్టినెంట్ గారు మాత్రం ఆవేపు వెళ్లడం చూశాను.

ఆటో

ఎప్పుడు?

సార్జంట్

ఒక పావు ఘంట కిందట.

ఆటో

(మే'స్ట్రేటుగారితో) నేను చెప్పలేదూ—అడవిలో
షికారుకు వెళ్లాడు.

సార్జంట్

చేతిలో తుపాకీ ఏదీ లేదే!

ఆటో

నువ్వు చూశావూ? ఆశ్చర్యంగా ఉండే!...త్వరగా
పరిగెత్తుకొని వెళ్లి చూడు ఏమిటయిందోను, మొఖం
ఆలాగు పెట్టుకొని చూస్తూ అక్కడ నిల్చుండే కంటే!

సార్జంట్

చిత్తం, అలా'నే—నేనటే వెళ్తుంటూ ఉంటే మీరు
నన్ను ఆపారు. కొంత మందిని అక్కడికి పంపాను,
అప్పుడే.

ఆటో

అదుగో కేకలు వినబడుతున్నాయి. వింటే నాకేదో
భయం వేస్తూ ఉంది. ఇదుగో మనవా డెవడో వస్తు
న్నాడు, అతనికి తెలుస్తుంది ఏమిటయిందో.

సార్జంట్

త్వరగా, త్వరగా! ఏమిటా గొడవ?

సిపాయి

(ఇతను కూడా తోటలోనే, ఎవరికీ కనబడడు) లెఫ్ట్
ఔనెంట్ గారు! లెఫ్ట్ ఔనెంట్ గారేరీ, లెఫ్ట్ ఔనెంట్ గారు?

ఆటో

ఇదిగో ఇక్కడ—ఏమిటయింది? చెప్పవేం, ముందు?

సిపాయి

లెఫ్ట్ ఔనెంట్ షాన్ బెర్న్ ! ... లెఫ్ట్ ఔనెంట్ గారిని
చంపేశారు.

ఆటో

ఏమిటి? ఎవరినీ? దగ్గరికి రా. ఏమిటంటున్నావు?

సిపాయి

చచ్చి పోయి నారు.

ఆటో

ఎప్పుడు? ఏలాగు? డాక్టర్ కోసం కబురు పంపండి.
ఇదుగో నేనుకూడా వస్తున్నాను. దెబ్బ తగిలిఉంటుంది,
అంతే అనుకుంటాను.

సిపాయి

లేదు, తలలో నుంచి గుండు వెలిపోయింది. మన వాళ్లు వెళ్లేసరికి ఆ పొదలో పడి ఉండెనట.

ఆటో

చంపిన వాడిని పట్టుకున్నారా?

సిపాయి

అడవిలో వెతుకుతున్నారు, గాని ఇంతవరకూ ఎవరూ దొరకలేదు.

ఆటో

(సార్జంట్ తో) అన్ని గేట్ల దగ్గిరా ఫారా పెట్టించు—
వేగం, వేగం! ఎవడైనా సరే పారిపో'డానికి మాత్రం ప్రయత్నంచేశాడా అంటే ఎక్కడుంటే అక్కడ నుంచి తుపాకీతో కొట్టేయండి...ఎవ్వడూ పారి పో లేడు.
మేజర్ గారు ఎక్కడ?

సార్జంట్

నాకు తెలియదు.

మే'స్ట్రీటు
(10)

అతని గదిలో ఉంటాడు బహుశా, ఇంటి అవతలి భాగంలో. ఇదంతా వినబడి ఉండదు.

ఆటో

ఎవరి నైనా పంపండి.

మే'స్ట్రేట్

ఇదేమీ శుభసూచకంగా లేదే!

ఆటో

భయపడకండి. దొంగ ఎక్కడికీ పారిపోలేడు. పట్టుకొని వాడికి తగిన పని చేస్తాము—ఈలాటి బుద్ధి మరి ఎవడి కైకెసా పుట్టినా బాగా పదిమార్లు ఆలోచించనిదే చెయ్యకుండా. కదలకండి ఎవ్వరూ! గది విడిచి వెట్టారా అంటే, ఎవరైనా సరే, అనుభవిస్తారు; తరవాత నన్ను లాభం లేదు.

(అందరూ వెళతారు.)

రెండో అంకం

(స్థలం—అదే: మేజర్, మే'స్ట్రీటు, ఆటో, సెక్రిటరీ, ఇజే బెన్.)

మేజర్

మే'స్ట్రీటుగారూ, మా లెఫ్టెనెంట్ ను మీ జాగా లో చంపేశారు. మీ తోటమాలీని ఒకణ్ణి ఆసమీపంలో పట్టుకున్నారు. వాడే చంపిఉంటాడని మనము ఊహించ వచ్చును. చంపినవాడు నిజంగా వాడుఅయినా కాక పోయినా, కాదు అని రుజువు వచ్చేవరకూ వాడే నేర స్థుడు అని భావిస్తాను; మాకు కావలసినది అదే. ముందుకు అందరూ బుద్ధిగా ఉండేటట్టుగా మేము ఏదైనా చేయాలి. ముందుకు ఏమీ రాకుండా మేము క్షేమం గా ఉండాలంటే ఈ విషయంలో ఊరుకో కూడదు; మా క్షేమం అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా కావలసినది. యుద్ధ సమయంలో ఒక్కక్షణమైనా పోకుండాచేసేదే న్యాయం—గనుక సరీగారాత్రి ఏడు ఘంటలకు మీ మాలీని గుండువేసి చంపేస్తాము, అప్పటిలోగా

అపరాధి అని మీరు అనుకొనేవాణ్ణి తీసుకువచ్చి మాకు అప్పచెప్పితేనే తప్ప. మీ నౌకర్లు ఎవరెవరు ఎటువంటి వాళ్లో నాకంటే బాగా మీకే తెలుస్తుంది. అందుచేత ఆ కూసీ చేసిన వాడెవడో నాకంటే మీరే బాగా తెలుసుకోగలరు. మీరు చేసిన పనికి ప్రాయశ్చిత్తంగా ఎంత క్రూరమైన పనులు చేయించినా చేయించగలను— చేయించడానికి కావలసిన అధికారం నాచేతిలో ఉన్నది; దానికి తగిన సాహసం నాకు ఉన్నది. నా పదవిలోనే ఇంకొకడు ఉంటే ఊరంతా కొల్లవెట్టించేసి ఉండును. నిప్పు ముట్టించి తగలబెట్టించేసి ఉండును; ఊళ్లో ఉండే వాళ్లలో సగంఘండిని చంపించేసి ఉండును. అంత చేస్తేనే న్యాయం అంటారు. లెఫ్టినెంట్ ఆటో హిల్టర్ కోరడంవల్ల ఒక్కడి ప్రాణంతో నేను తృప్తి పొంది ఊరుకుంటాను. ఎందుకు వీళ్ల కింత దయ చూపించాను అని నాకు అనిపించకుండా ఇక ముందు మీరు నడచుకోవాలి.

మే'స్ట్రేట్లు

ఆ పట్టుకొన్న వాళ్లతో చెప్పాను ; అదే మీతో నల్లా చెపుతున్నాను వినండి. మా ముసలి

హెడ్ తోటమాలి ఆ అపరాధం చెయ్యి లేదు; అతడు చేశాడని నేను ఊహించనైనా ఊహించలేను. నలభైవళ్లకు వైగా అయింది అతను మా యింటికి పనికి వచ్చి. నా విషయమై ఎంత ధైర్యంగా చెప్పగలనో అతని విషయమై కూడా అంత ధైర్యంగా చెప్పగలను. అతను అతి సాధువు; ఎంతైనా ఓర్పి ఉండగలవాడు; అమాయకుడు ఆ అడవిలో ఒక మూల పూల మొక్కలు వెంచే ఒక చిన్నతోట ఉన్నది. ఈ ఉదయం అతన్ని అక్కడికి నేనే పంపించాను, గులాబీ అంట్లన్నీ కోసి తొట్లలోకి ఎత్త మని మీలెఫ్ బెనెంట్ చచ్చి పోయిన అడవిలో అతను కనబడడానికి అదీ కారణం. అతని దగ్గర ఉండే ఆయుధాలన్నీ అంట్లుకట్టే కత్తి ఒకటి, కత్తెర ఒకటి. అంతే కాదు, పుట్టిన దగ్గరనుంచి ఇప్పటి వరకూ తుపాకీ పట్టుకొని ఎరగని వాడు మా పనివాళ్లందరిలో ఈత నొక్కడే, అది నాకు బాగా తెలుసును.

మేజర్

మే'స్ట్రేటుగారూ, మీరొక్క చిన్న సంగతి గ్రహించనట్టు ఉన్నారు. మీ తోటమాలి నిరపరాధి

అని చెప్పడం వల్ల అపరాధం మీ నెత్తిమీద పెట్టు కుంటున్నారు. గాని మీతో వాదనపెట్టుకో దల చుకో లేదు ; ఆ చర్చంతా నాపని కాదు. ఏలాగు చేసు కొండి, నేను చెప్పవలసినదేదో చెప్పాను నాకు కావలసినదంతా అపరాధి అంటూ ఒకడు ; ఆ అపరాధి సరీగా ఏడు ఘంటలకు గుండుదెబ్బతో చావడం అది మీ మనుష్యులలో ఒకడు కావాలి, మీ ఇష్టం వచ్చినవాడు. ఇంకెవరినీ మీరివ్వలేనప్పుడు అది మీరే కావలసి ఉంటుంది. ప్రస్తుతం మీరు ఈ ఇంట్లోనే మా ఎరుప్టులో ఉన్నట్టుగా భావించు కోవాలి. ఇంటికి అన్ని వైపులాకాపలా ఉంచాను తప్పించుకొని పారిపోవడానికి ప్రయత్నించకండి. అది కేవలం వ్యర్థప్రయత్నం అవుతుంది. యుద్ధపు కప్పం కాక మీరు చెల్లించవలసిన జరిమానా ఎంతో సాయంత్రం నాలుగు ఘంటలకు మీతో చెపుతాను. అది మీరు రేపు మధ్యాహ్నం పన్నెండు ఘంటలలో గా చెల్లించాలి.

(మేజర్ వె.)

మే'స్ట్రేటు

ఇదంతా పిచ్చిగా ఉందే ! నామనుష్యులలో ఎవరికీ అటువంటి హత్య చేదామన్నా వీలులేదని స్పష్టంగా

తెలుస్తూ ఉంటే ఎవరి పేరైనా చెప్పమని అడగడం ఏమీ అనుకొనేది ! సాయంత్రం లోగా ఆ మనిషిని వాళ్లకు అప్ప చెప్పకపోతే నేనే ఆ సిపాయిల చేతిలో పడి వాళ్ల తుపాకీలకు బలి కావాలట. మహాదయగల వాడనని చెప్పుకుంటూ ఉన్న మీ మేజర్ గారి సరసం విరసమైనదని నువ్వు ఇకనైనా ఒప్పుకుంటావా ? ఏమీ జ్ఞానము లేని పశువా ఏమిటి, ఎదురుగుండా ఏది కనబడితే దాన్ని నాశనం చేస్తూ ! శుద్ధ మూర్ఖుడు నయం అతనికంటె—అటువంటి మూర్ఖుల విషయంలో నైనా దగ్గర ఉన్న వాళ్లకు ఎప్పుడు ఏమీ అవుతుందో కొంతవరకు ఊహవల్ల తెలుసుకోవచ్చును.

ఆటో

అతను ఏమీ చేయవలసినదని మీ ఉద్దేశం ? ఇప్పటి స్థితిని బట్టి చూస్తే ఇంకొకలాగు చేయలేడు.

ఇజేబెల్

అదేమి టా మాట !

ఆటో

అయితే చివరకు నిజమే ! మాచుట్టూ శతృవులే, చుట్టూ ద్రోహులే అని తెలుస్తూ ఉంది. ఎటు

చూసినా మామీద ద్వేషమే ! బోనులో ఉన్నట్టుగా ఉంది ప్రతిక్షణం మా అవస్థ. ఊపిరి లేనిదారం మా ప్రాణానికి ఆధారం. ఏక్షణానికి ఎవడి బుర్రకి గుండు తగులుతుందో అని గుండెలు చేతులో పట్టుకుకూర్చున్నాము మమ్మల్ని మీరు ఈలాగు చూస్తూఉంటే మా ప్రాణాలు మేము కాపాడుకొంటూ ఉండడం సహజం కాదూ ? మా మేజర్ గారు చేసినదే చాలా మంచి ఆలోచన అని నా ఉద్దేశం. అతి దయతోనూ అతి ధర్మబుద్ధితోనూ ఆలోచించి నిశ్చయించారని నానమ్మకం. ఊళ్లో ఉన్న వాళ్లందరినీ చంపించే'డానికి కూడా అతనికి అధికారం ఉన్నది మీరు చేసిన దానికి ఆలాగు చంపక పోవడంవల్ల చెయ్యవలసిందంతా చెయ్యలేదన్న మాటే ! దానికి బదులుగా ఒక్కణ్ణి ఇస్తే చాలు అంటున్నారు మీకు ఇంకా తృప్తిలేదే, ఇటువంటి అపరాధం జరిగినా ఏమీ శిక్ష లేకుండా వదలేయాలిఅనా మీ ఉద్దేశం అనగా నూప్రాణాలేవీ మావి కావనుకొని కూర్చో! వాలన్న మాట ! ఇంతకూ అపరాధి దొరకడం సులభమే. వచ్చిన రుజువును మీరు స్థిరపరిస్తే చాలు. ఇంకే సాక్షిమూ లేక పోయినా ఆ మనిషి ఆ అడవిలో ఉండ

డం ఒక్కటే చాలు. మీరెంత ప్రయత్నించినా ఆ నమ్మకాన్ని మీరు పోగొట్టలేరు. మీరు చెయ్యవలసిన దంతా ఒకటే, జరిగేది జరుగుతూ ఉంటే మీరు ఏవిధమైన అడ్డూ పెట్టకుండా ఊరుకోవడం మేజర్ అనుకొన్నది నిజం కాదనుకొండి, అతను చేసేది పొర పాటనుకొండి, దానిఫలం తానే అనుభవిస్తాడు, మీ కేమి, నాకేమి !

మే'స్త్రీటు

నా చెవులు నేనే నమ్మలేకుండా ఉన్నాను యుద్ధం వచ్చి నిన్ను పూర్తిగా మార్చేసింది, నీమనస్సు మున పటి మనస్సు కానే కాదు. నాలాగే నీవునూ బాగా ఎరుగుదువు క్లౌస్ ఎటువంటి వాడో. నా మనుష్యులందరిలో ఇటువంటి పని ఊహించనైనా ఊహించలేనివాడు బహుశా అతనొక్కడే. ఇంకెవరి గురించైనా అయితే నాకు కొంచెం సందేహం ఉండునేమో, గాని క్లౌసా ! ఇజేబెల్‌కు పుట్టబోయేబిడ్డ ఆ తుపాకీతో కొట్టాడు అంటే ఏలాగు ఉంటుందో మా క్లౌస్ అన్నా ఆలాగే ఉంది. వాడు చేశాడని నమ్మకమా!...ఎంత సాహసం నీది ఆలా'అనడానికి? ఆ పూలమొక్కల దగ్గరికి ఎందుకు

వెళ్లాడో నీకు తెలియదూ? అతనిని అక్కడికి పంపించి నది నేను—ప్రాద్దున్నే నా దగ్గరికి వచ్చి ఈవారే ఏమి చేయమంటారు అని అడిగితే, అక్కడికి వెళ్లమని నేను చెప్పాను. చేయగలిగినదంతా చేసి అతను నిర్దోషి అని చూపించక పోతే అతనిని చంపమని నా నోటితో నేనే...

ఆటో

కావచ్చును. గాని అతను నిర్దోషి అని చూపించిన తరువాత మాత్రం అతని వంతు తుపాకీలకు ఎదురుగా మీరే నిల్చోవాలి.

మే'స్ట్రేట్లు

ఆహా! ఇంతకంటే అది చాలా మేలు!...గాని అటువంటి పని చేయరు మీవాళ్లు.

ఆటో

అవును, చేయరు, ఇంకొక మోస్తరుగా చేయడానికి వీలు లేకుండా మీరు చేస్తేనే తప్ప. ఇప్పటి నుంచి సాయత్రం దాకా వేళ ఉంది గనుక ఆలోచన నిజమైన నేరస్థుడు దొరుకుతాడు.

మే'స్ట్రేట్లు

నిజమైన నేరస్థుడా? అతని కోసం ఎక్కడ వెతకాలో తెలుసునా? మీవాళ్లలో. దాని రహస్యం ఏమిటంటే, మీ సిపాయిలలో ఎవడో ఒకడు అతనివల్ల కలిగిన బాధ జ్ఞాపకం ఉంచుకొని, ఇదే మంచి సమయం అనుకొని, అతనిని పరిష్కారం చేసేకాదు జ్ఞాపకం ఉందా, మేజర్ రాకముందు నువ్వే చెప్పావు, “మా లెఫ్టినెంట్ పరమ పోఖరీ; అతనంటే అసహ్యపడని వాడూ, అతనిని పరమ నీచుడు అని అనని వాడూ లేడు” అని.

ఆటో

అది నిజం కాకపోలేదు. గాని అదెక్కడ, అతనిని కూసీచేసి చంపడం ఎక్కడ! ఐనప్పటికీ మావాళ్లను చేయవలసిన విచారణంతా నేను చేస్తాను. మీరు చేయవలసినదేదో మీరు చేయండి. క్లాన్ ను అడగండి; దానివల్ల దొంగజాడ దొరికితే దొరకవచ్చు.

మే'స్ట్రేట్లు

అడగడానికి నాకు అభ్యంతరం లేదు గాని ఏమీ ప్రయోజనము లేదని నానమ్మకం. పాపం, అతని కేమీ

తెలియదు. తెలిస్తే ఇదివరకే చెప్పి ఉండును గాని మనలో మాట నాకు కొంచెం చెప్పమి—మీ మేజరు అనేది నిజంగా అంటున్నాడంటావా? నన్ను అంత చిక్కులో పెడతాడంటావా? అమాయకుణ్ణి ఒకణ్ణి అతనికి అప్పజెప్పడానికి ఒప్పుకోక పోతే, నా ప్రాణాలు వుచ్చుకుంటాడా?

అటో

నాకేమీ సందేహం లేదు. ఒక మాటు నిశ్చయం చేసుకున్న తరువాత మనస్సు తిప్పుకోవడం అతనిలోనే నెన్నడూ చూడలేదు. అటువంటి ఆశ ఎంతమాత్రం కూడదు. మనకుండే ఆశంతా ఇంకొక చోట. మన మంతా కష్టపడి ప్రయత్నం చేదాము, మీరు క్లాస్ ను అడగండి, నేను మా మనుష్యులను అడుగుతాను.

ఇజేబెల్

నేను వైకి వెళ్లవచ్చునా?

అటో

నీ వెండుకు?

ఇజేబెల్

ఎందుకా ! వహవ్వా! మా నాన్న గారిని చంపడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు, నేను ఇంటి దగ్గర హాయిగా కూర్చోవాలి కాబోలు ! డాల్ఫోకి వెళతాను; వీళ్లనూ వాళ్లనూ అడిగి చూస్తాను ; నాలుగు ప్రశ్నలూ వేస్తాను ; అన్ని రకాల ప్రయత్నం చేసి చూస్తాను...అందరమూ కూడా ఆలాగు తంటాలు పడితే...

ఆటో

సరే అయితే నాతోరా, వైకివెళ్లడానికి వెర్రిట్ (చీటి) ఇప్పిస్తాను.

మే'స్త్రీ టు

క్లౌస్ అక్కడున్నాడా ఏమిటి ?

ఆటో

అతను ఎరస్ట్రలో ఉన్నాడు, నామనుష్యులు కాపలా; ఇప్పుడే అతనిని మీదగ్గరికి పంపిస్తాను.

(ఇజేబెల్ ను తీసుకొని వెళతాడు.)

సెక్రిటరీ

మే'స్త్రీ టు గారూ, నాకు కూడా సెలవివ్వండి. షెరిఫ్ నూ

ఇంకా మరి కొంతమందిని చూసి వస్తాను. వాళ్లు ఏమైనా చేయగలరనుకుంటాను.

మే'స్త్రీటు

ఆయితే వెళ్లవూ పియర్. (ఆదరంతో భుజంమీద చెయ్యి వేస్తాడు.) దుర్దినాలంటూ ప్రతివాడికీ వచ్చి తీరుతాయేమో!...అదుగో క్లాస్! నేనూ అతనూ మాట్లాడతాము కాసేపు; సరే నువ్వు వెళ్లవూ, వెళ్లు. (సెక్రిటరీ వెళతాడు. క్లాస్ ప్రవేశం—చించేసిన బట్టలు; తలనిండా, మొఖం నిండా గీర్లు, దెబ్బలూ.)

క్లాస్

బాబూ, నమస్కారం.

మే'స్త్రీటు

ఏమిటవూ క్లాస్ పాపం!...అయ్యో, అయ్యో, ఇదే మిటి! ఏమిటి చేస్తున్నారు ఇంతసేపూ నీకూ?—ఆనోట్లో నుంచి రక్తం, నుదుటిమీద రక్తం!

క్లాస్

అంత ప్రమాదం ఏమీ లేదు. వాళ్లు ఏమిటి కావాలంటారో, అడిగేదేమిటో, చేయమనేదేమిటో, నాకు

కొంత నేపటి వరకూ అర్థమే అయింది కాదు ; అందుకని నన్ను పట్టుకొని ఇటూ అటూ గుంజాయించారు. అంత కంటే ప్రమాద మేమీ లేదు. చిరిగిపోయినది కూడా కొత్తకమిజు కాదు లెండి. పాత పంట్లాం ఒకటి, అంత కంటే పాత కమిజు ఒకటి తొడుగుకొని పొద్దున్న పనిమీదకి వెళ్లాను.

మే'స్ట్రేట్లు

నీమీద వాళ్లు మోపిన నేరమేదో నీకు తెలుసునా ?

క్లాస్

తెలుసును...గాని మొదటేమీ బోధపడలేదు. అప్పుడు అల్లుడుగారు బోధపరిస్తే తెలిసింది.

మే'స్ట్రేట్లు

క్లాస్, నలభైవేల బట్టి మనమిద్దరమూ కలిసి ఉన్నాము ; నామీద నువ్వుగాని నీమీద నేనుగాని చెప్పవలసినది ఏదీ లేదు, నాకు అది తెలుసును. అయినా ఒక్కమాట అడుగుతాను కోప్పడకు. నీకు నామీద నమ్మకం ఉన్నదా ?

క్లాస్

పూర్తిగా.

మే'స్త్రీటు

అయితే నీకు తెలిసినదంతా నాతో పూర్తిగా చెప్పు క్లాస్. ఏమీ జడవకు ; నువ్వు చెప్పేది నాకు తప్ప మరెవ్వరికీ తెలియదు—ఇదే నామాట.

క్లాస్

నాకు తెలిసినది చాలా తక్కువ, గాని చెపుతాను వినండి. మీరు చెప్పినట్టుగా మొక్కలు పెంచుతున్న పూలతోటలోకి వెళ్లాను. ఆకులు కత్తిరించి సరిచేస్తూ ఉన్నాను—ఆ పని చేయవలసి వచ్చింది ; కొన్ని మొక్కలకు ఇంతెత్తున రొడ్డు బలిసిపోయింది ; మరి కొన్నిటికి పురుగు పట్టేస్తూ ఉంది...

మే'స్త్రీటు

పురుగా ? వింతగా ఉందే ! రెండు రోజులక్రిందట చూశాను ఏమీ లేదే ! ఆ పురుగును చంపే మందు ఇంకా మన దగ్గర ఎంత ఉన్నది ?

క్లాస్

ఒక గ్యాలన్ ఎంతో ఉంటుంది.

మే'స్ట్రీ'టు

అయితే ఏమీ చాలదన్న మాట—రేపు మరికొంత
తెప్పిస్తాను.....ఆ—తరవాత ఏ మయింది ?

క్లాస్

గుండు శబ్దం వినబడ్డది.

మే'స్ట్రీ'టు

ఎటు పక్కనుంచి వచ్చింది ఆ శబ్దం ? ఎంతదూరం
నుంచి ?

క్లాస్

అట్టే దూరం కాకూడదు. నేను పనిచేస్తుండే దగ్గర
నుంచి నలభై యాభై గజాలకు జాస్తి ఉండదు.

మే'స్ట్రీ'టు

తరవాత ఏమి జరిగింది ?

క్లాస్

తరవాతా ? పెద్దయుద్ధం అవుతూ ఉంటే, ఒక గుండు
వేలినంత మాత్రాన నా గులాబీమొక్కలు వదిలేసి
పారిపోవాలా అని నాలో నేను అనుకొని నా పని చేసు
కుంటూ ఉన్నాను. అప్పుడు, కొంచెం నేపు కాగానే

ఆ దగ్గర కేకలు వినబడ్డాయి. ఏమిటో చూదామని తోట లోనుంచి వైకి వచ్చాను. జర్మన్ సిపాయిలు నన్ను చూసి నా మీద పడ్డారు. పడి ఇటూ అటూ గుంజాయించేశారు; కొట్టారు; తిడుతూ కాబోలు; పెద్దపెద్ద కేకలు వేశారు. తరవాత పెద్ద ఇంట్లోకి ఈడ్చుకుపోయినారు అప్పుడు అల్లుడుగారు నన్ను వాళ్ల చేతుల్లోనుంచి రక్షించి ఆ విత్తనాల గదిలో పెట్టి తాళం వేశారు.

మే'స్ట్రేటు

తుపాకీ శబ్దం విన్నాక, ఆ దగ్గర ఎవరూ కనబడలేదా? ఆ చెట్ల మధ్య ఎవరూ పరుగెత్తి పారిపోవడం నువ్వు చూడలేదా? ఏమీ కనబడ లేదా? ఇంకేమీ వినబడ లేదా?

క్లాస్

మీకు తెలుసునే, ఆ తోటచుట్టూ దట్టంగా కంచ లాగు తుప్పలూ రొడ్డా పెంచాము, ఆ అడవిలో ఏది జరిగినా లోపునుంచి ఏమీ కనబడదు.

మే'స్ట్రేటు

మాలీలలోగాని తతిమ్మా మన పనివాళ్లలో గాని ఎవరిమీదనైనా నీకు అనుమానం ఉన్నదా! ఆపుకో

లేక బోరుగా మాటలనే వాడు ఎవడైనా ఉన్నాడా, వాడు అనే దీన్నీ దాన్నీ బట్టి కూబీ లాగడానికి— మళ్లా చెపుతున్నాను నమ్ము—నువ్వు నాతో చెప్పేది ఏదీ కూడా మూడో మనిషికి తెలియదు.

క్లాస్

ఏ మాత్రం మాట బోరు ఉన్నవాళ్లూ, పౌరుషం కనపరచేవాళ్లూ పొగరుబోతులు అన్నవాళ్లూ, వయస్సు మీరనివాళ్లూ, అందరూ కూడా సైన్యంలో చేరి వెళ్లి పోయినారు. మిగిలినవాళ్లంతా మీలాంటి నాలాంటి ముసలివాళ్లు మాత్రమే—వాళ్లకు బాగా తెలుసును భగవంతుడి ఇచ్చుకు విరుద్ధంగా వెళ్లడం వెర్రిపని అనీ, బోరుచేయడం మన ముప్పుకే అనీ.

మే'స్తీటు

పోనీ, ఊళ్లో వాడు గాని వైవాడు గాని ఇటువంటి పని చేయగలిగిన పిచ్చివాడు, పొగరుబోతు, ఎవడైనా నీకు తెలిసినంతమట్టుకు ఉన్నాడా?

క్లాస్

నేనేమీ చెప్పలేను, ఎంతో ఆలోచించాను. ఏమాత్రం బలం గాని వయస్సుగాని ఉన్నవాళ్లందరూ

వెలిపోయినారా— ఆపని చేయదగిన వాడు ఎవ్వడూ నాకు తట్టలేదు.

మే'స్తీటు

క్లాస్, నువ్వు దైవభక్తి కలవాడవు, అది నాకు తెలుసును. నీ యందు నాకుండే ఆదరం కూడా అందువల్లనే. నువ్వు చెప్పిన దంతా నిజమే కదూ అక్షరాలా? తెలిసినదేమీ కొంచమైనా దాచ లేదు?

క్లాస్

ప్రమాణం చేసి చెపుతున్నాను, నేను చెప్పినది నిజం. ఆబద్ధం చెప్పి నరకంలోకి వెళ్లేవాడను కాను, నేను.

మే'స్తీటు

నాకు తెలుసును నువ్వు చెప్పినదంతా నిజమని. నువ్వు చెపితే నేను నమ్మలేనిది ఏదీ లేదు. ప్రమాణం చేయడం అనవసరం గాని అంత నొక్కి అడగవలసి వచ్చింది—నీవు చెప్పేదానిని పట్టి ఉంటుంది నేను బ్రతకడమో చావడమో.

క్లాస్

మీరు చావడమా! అదేమిటది, ఆలాగు అంటున్నారేమిటి!

మే'స్ట్రేటు

అయితే చెపుతాను విను. నువ్వు నిర్దోషి పని చెప్పి నేరస్థుడు ఒకణ్ణి సాయంత్రంలోగా నేను వాళ్లకు అప్పజెప్పకపోతే నీ స్థానే నన్ను చంపేస్తారట.

క్లౌస్

మిమ్మల్నూ! అదేమిటి! మీరేమి చేశారు! అబ్బే ఉత్తమాట; నేను నమ్మను. అటు వంటి పని ఎవ్వరూ చేయరు...

మే'స్ట్రేటు

చేస్తారు క్లౌస్, తప్పకుండా చేస్తారు, నీ కేమి తెలుసును, పాపం! ఏర్షాత్ లో వాళ్లు చేసిన పని అదే. ప్రతి చోటా చేస్తూ ఉన్నదదే; ఇక్కడ కూడా చేయబోయేది అదే! ఆటోప చెప్పాడు నాతో అదిమట్టుకు ఆపడం ఎవరి తరమూ కాదు అని.

క్లౌస్

ఎప్పటికీ కానేరదు, చూస్తూఉండురూ! అంత ఘోరమైన అన్యాయం ఎప్పటికీ జరగదు. ఆ లెఫ్టెనెంట్ ను చంపినవాడు దొరకుతాడు. మనము ఒకవేళ పట్టణోలేక

పోతే వాడు ఈలాగని వింటే సిగ్గుతో దుఃఖపడి వచ్చి, “అపరాధం చేసినది నేను” అని వాళ్ల చేతులో తనం తటతానే పట్టుబడతాడు.....అదీ కాక పోతే మీరు తప్పించుకువారిపోతారు. దానికి తగిన సహాయం ఆటో మీకు చేస్తాడు. ఎటువంటి సహాయం వస్తుందో చెప్ప లేను, గాని, మీరన్నంత ఘోరం జరగదు, భగవంతుడు ఎన్నటికీ జరగనివ్వడు....

మే'స్టీటు

సత్యకాలం మనిషివి క్లాస్ నువ్వు. ఇటువంటివి లెక్క లేనన్ని జరగనిస్తున్నాడు. ఇటువంటి దేమిటి— ఈరోజుల్లో ఎటువంటి పనైనా జరగనిస్తున్నాడు. ఇంత కూ జరగ బోయేదంతా ఏమిటి? నా చావే కదూ! అంతకంటే ఘోరమైన సంగతేదీ జరగకపోతే మనము అదృష్టమంతులము అనుకోవచ్చును. తప్పించుకువారిపో వడమనేది జరగని సంగతి కదా అను. మరేదీ మార్గం లేదని ఒక వేళ ఆటో నాకు అటువంటి సహాయం చేస్తా డనుకో. అప్పుడు ఏమాతుందో తెలుసునా? నాకు తగి లే గుండు ఆటోకు తగులుతుంది. అదిమాత్రం ఏమి న్యాయం!గాని ఆశంతా పూర్తిగా పోలేదు.

ఆటో ఈపాటికి తనమనుష్యులను అడుగుతూ ఉంటాడు. వాళ్లు చెప్పేదాన్ని బట్టి ఏదైనా తేల వచ్చును. ఈలో పున నీవంతు పని చిన్నదొకటి నువ్వు చేయి. పనివాళ్లం దరినీ ఒకచోట పోగుచేసి వాళ్లతో మాట్లాడి చూడు. నువ్వంటే వాళ్లందరికీ కొంచెం భక్తి. నువ్వు చెప్పిన మాట వింటారు. సంగతంతా వాళ్లకు స్పష్టంగా బోధప రుచు. ఆపరాధి ఎవడో వాళ్లల్లో ఎవరికి తెలిసినా, చేయ వలసినపని అందరూ కలిసి చేయండి. ఎవరిమట్టుకు వాళ్లు తప్పించుకొని ఆపరాధిని బయలుపెట్టేయమని గాని తీసు కువెళ్లి అప్పజెప్పేయమని గాని కాదు నేననేది. ఫలా నాది చేయమని నేను చెప్పను, చెప్పలేను. ఏది ధర్మమో, ఏది న్యాయమో, ఏది మంచో, వాళ్లమట్టుకు వాళ్లు ఆలోచించుకొని చేయనీ.

క్లాస్

వాళ్లతో మాట్లాడతాను, వాళ్లలోవాడు ఎవడివల్ల నైనా ఆ కూనీ జరిగిఉంటే, ఇప్పుడు వాడు చేయవల సి న పనితప్పక చేస్తాడు, చూస్తూ ఉండండి.

మే'స్త్రీటు

ఆ పామ్ పశాన్* లోకి అందరినీ మెల్లిగా రప్పించు—రాత్రి తుపానువల్ల చెడిపోయినదంతా బాగు చేయాలని అంటే అంతా వస్తారు. ఆటోతో నేను చెపుతాను, నువ్వు ఇటూ అటూ తిరగడానికి ఎటువంటి ఆటంకమూ లేకుండా ఏర్పాటు చేయమని—ఇదుగో! అనే సరికి వచ్చాడు.

(ఆటో ప్రవేశం.)

మే'స్త్రీటు

ఆటో, క్లౌన్ ను అన్నివిధాలా అడిగాను. నేననుకున్నట్టుగానే అతనికి ఈవిషయమై ఏమీ తెలియదు. నేను చెప్పలేదూ—నీదీగాని నాదిగాని ఎంత అపరాధమో అతనిది కూడా అంతే అని. నీ పూచీ మీద అతనిని కాస్తేపు ఇటూ అటూ ఏమీ అడ్డులేకుండా తిరగనీయగలవా? కూలీల దగ్గరికి, మాల్లీల దగ్గరికి వెళ్లి మాట్లాడి చూస్తాడు, ఈ కూనీ చేసిన వాడి జాడ ఏమైనా దొరుకుతుందేమో?

* పామ్ అనే ఒక మోస్తరు క్రౌటన్ ; ఆ క్రౌటన్లు అన్నీ ఒక్కచోట చేర్చి ఉంచే ఇల్లు.

ఆటో

ఓ, నిరాటంకంగా! అతనంటే నా కేమీ అనమ్మకం లేదు. నాతో రా అమ్మా, క్లాస్. దానికి కావలసిన చీటీ ఇప్పిస్తాను.

(క్లాస్ తో కలిసి వెళతాడు)

మే'స్ట్రీటు

(వాచీ వైకి తీసి స్టాండు గడియారం వైపు చూస్తూ) ఆబ్బా! మూడు ఘంటలు! ఇక అట్టే వేళలేదు. (ఆటో ప్రవేశం.) నీ ప్రయత్నాలవల్ల తెలిసిన దేమిటి చెప్పమీ కొంచం.

ఆటో

నాకు మునపటంత గాభరాగా లేదు ఇప్పుడు. గాని సమస్తమూ మీరు చేసేదానినిబట్టి అనే దానిని బట్టి ఉంటుంది. మొదటి సంగతి ఏమిటంటే ఈ ఉరి డాక్టరుగారు పోస్ట్ మార్టమ్* చేసి చూశారు. గుండు మొదట మెడకు తగిలి మెడడులో దూరి నుదుటి లోనుంచి వెలిపోయిందట. గుండేమో దొరక లేదు, గాని

*పోస్ట్ మార్టమ్ - శవాన్ని కోసి పరీక్ష చేయడం.

దెబ్బనుపట్టి చూస్తే యుద్ధపు గుండే అని తెలుస్తూ ఉండటం.

మే'స్ట్రేటు

కొంత నయమే, అయితే—మామూలు వేటతుపాకీ కాదని దాని వల్ల స్పష్టమవుతూ ఉంది కదా!

ఆటో

గాని అది రివాల్వర్ గుండు వల్ల తగిలిన దెబ్బ కావచ్చును. కాక—ఇది మా సిపాయిలు ఎవరూ చేసిన పని అని నేను నమ్మును ఆ గుండుశబ్దం వినబడేసరికి మా సిపాయిలు నూటయాభైమంది మాత్రమే ఇక్కడ ఉన్నారు, మొట్టమొదట వచ్చిన ఆరుగురూ కాక. ఆ నూటయాభైమందీ తుపాకులు అప్పటికి బార్కాసులో కుప్పచేసి ఉంచేశారు, ఒక్కడైనా బార్కాసు వదిలి వెళ్లలేదు. ముందువచ్చిన ఆరుగురినీ మాత్రం మీ గుర్రపుసాల దగ్గర ఫారా వేశాము. ఈ ఆరుగురే ఆస్థలానికి పరుగెత్తుకొని వచ్చారు, గాని అది గుండు వేలిన తరవాత. ఆ ఆరుగురి తుపాకులు నా కళ్లతో నేనే తనిఖిచేసి చూశాను, ఉదయం ఉపయోగించినవాటి లాగు కనబడనే, కనబడవు, చమురుతో నిగ

నిగలాడుతూ ఇప్పుడే ఫ్యాక్టరీనుంచి వచ్చిన వాటి లాగు ఉన్నాయి.

మే'స్టీట్టు

తుపాకీ నాలా మెరుగుపెట్టడం ఎంత సేపు?

ఆటో

నిజమే గాని ఒక్క సంగతి ఎందుకు జ్ఞాపకం ఉంచుకోదూ? కళ్లతో చూచినట్టుగా రుజువు, ఏవిధంగా తిప్పినా కొట్టిపారేయడానికి వీలులేనిది, రాకపోతే మా మేజరు తన మనిషి ఇటువంటి పని చేస్తాడని ఒప్పుకుంటాడూ?

మే'స్టీట్టు

నీవనేది, అటువంటి ఆశ పెట్టుకోకూడదనా!

ఆటో

ఆశవల్ల ప్రయోజనం లేదని నా భయం.

మే'స్టీట్టు

ఏ తోవను వెళదామన్నా అడ్డే. ఇదివరకు అడ్డైన దార్లకు ఇదొకటి కలపాలన్న మాట... మేజర్ ని గాని మూల్గా చుళావా ఏమిటి?

ఆటో

ఆ, చూశాను ; ఆయన మాటలనుబట్టి నాకు బాగా ఆశగానే ఉన్నది. గాని అంతా మీచేతులో ఉన్నది... సరే, మొదట ఈ పని అయిపోనివ్వండి. ఆయన నాచేతి కిచ్చారు ఈ ప్రకటన, మీచేత సంతకం చేయించమని— అప్పుడే అచ్చుపడి తయారుగా ఉన్నది, ఉరి నిండా అంటించేస్తారు.

మే'స్ట్రేట్లు

అదేమిటో చూడనీ'.

ఆటో

చదువుతాను వినండి—“ జర్నలీ సేనాధిపతులలో ఒక నిని దొంగతనంగా తుచ్చు డెవడో చంపినందువల్ల ఎవ రైనా వాణ్ణిపట్టి ఈరోజు రాత్రి ఏడు ఘంటల లోగా మాకు అప్పజెప్పని పక్షమందు, దీనంతటికీ జబాబ్ దారి స్టిల్ మాండ్ మేజస్ట్రేటువారిది గనుక, ఆయనను పై చెప్పిన ఘంటకు అందరిఎదుటా తుపాకీతో కొట్టేస్తూ ఉన్నాము. ఇకముందు ఇటువంటి పని తిరిగి ఎవరైనా చేయ ప్రయత్నిస్తే ఊరంతా కొల్లబెట్టి తగులబెట్టబోతున్నాము ; ఊళ్లో ఉండే పురుషులకు జమచేసి వరసగా

నిలబెట్టి పదేసి మందికి ఒకొక్కడి చొప్పున చంపబోతున్నాము”

మే'స్తీటు

అది నేను సంతకం చేయాలంటాడా, మీ మేజర్ ?

ఆటో

ఆ చేయాలి; మీరు చేసినట్టే భావించాడు; మీ పేరు ఆ కాగితంలో అచ్చుపడి పోయింది అప్పుడే!

మే'స్తీటు

ఆలాంటప్పుడు నన్ను అడగకపోతే చాలా బాగా ఉండును.

ఆటో

అంతకంటే కొంచెం వద్దతిప్పకారం ఉండాలనిస్తీ, షమీ హెచ్చు తగ్గు ఉండకూడ దనిస్తీ.

మే'స్తీటు

నేను సంతకం పెట్టక పోతే ?

ఆటో

దాని వల్ల మీకు వచ్చే దేమీ లేదు. మీ సంతకం.

లేకుండానే ఆయన పని జరుపుకుంటాడు ; చేయలేదన్న
కోపం మాత్రం ఎప్పటికీ మరవడు

మే'స్ట్రేట్లు

చంపడం కంటే ఎక్కువ ఏమిటి చేయగలడు ?

ఆటో

ఆయన చంపగలిగినది మీరొక్కరే కారు, ఆ మాట
మరిచిపోకండి.

మే'స్ట్రేట్లు

అవును, నిజమే ఇంతకూ సంతకముచేయడం వల్ల
ఇంకెవరికీ అపకారం చేయడం లేదు కదా ! నా చావు
వారంటే నేను సంతకం చేస్తూ ఉన్నది. (సంతకంచేసి
ఇచ్చేస్తూ) అన్నహా, అయిందా ? గాని కొంచెం ఉండు
—దానిలో ఉండే వ్యాకరణం తప్పులు కొంచెం సరి
చేసి ఇచ్చేదా ?

ఆటో

అటువంటి పని ఏదీ చేయకండి. అది కేవలం నిర్దు
ష్టం అని ఆయన నమ్మకం.

మే'స్టీటు

అయితే ఇక వీలు రాయడం తప్ప నేను చేయవలసిన దేమీ లేదు. వీలుకూడా రానేనే ఉంది ; వీళ్ల కూవాళ్ల కూ రాయించిన వాట్లో కొంచెం మార్పులు మాత్రం చేస్తాను.

ఆటో

అటువంటి మాటలాడకండి. ధైర్యం విడిచిపెట్టకండి. తప్పించుకొనే మార్గాలు ఇంకా చాలా ఉన్నాయి.

మే'స్టీటు

నిజంగానే ? నాకొకటి కనబడకుండా ఉందే !

ఆటో

అయితే మొదటి నుంచీ చెబుతాను వినండి. లెఫ్టు నెంట్ గారిని చంపినది మీ క్లౌనే అని మా మేజర్ గారి నమ్మకం. మీరు చివరవరకూ వాడు నిర్దోషి అని గట్టిగా చెబుతూ ఉంటే మీతోపాటు అతన్ని కూడా చంప సాహసం గలవాడే ఆయన. తగిన శిక్ష కాకుండా క్లౌసును మీరు ఏవిధంగానైనా రక్షించ నిశ్చయించుకున్నారని ఏలాగో ఆయనకు నమ్మకం బాగా పట్టిపోయింది. మిమ్మ

ల్ని చంపుదామని ఆయన నిజంగా అంత పట్టుదలగా లేడు, నాకు తెలుసును. మీ మీద ఎటువంటి ద్వేషమూ లేదు, ఆయనకు.

మే'స్ట్రేట్లు

అవును చాలా మంచివాడు.

ఆటో

అయితే, నలుగురికీ బుద్ధివచ్చేటట్టుగా అతను ఏమైనా చేయవలసి ఉంటుంది. అది మాత్రం నిశ్చయం చేసుకున్నాడు. ఏదో ఒకటి చేసి తీరుతాడు. ఆయన చేసే పని మంచిదే అని నా ఉద్దేశం కూడాను. కావలస్తే క్లాసే నేరస్థుడని మీ నోటితో మీరే చెప్పవలసిందని కోరడం కూడా మానేస్తాడు మీరు ఏమీ చేయకుండా మాటాడక డోరకుంటే చాలు. క్లాస్ నిరపరాధి, అమాయకుడు, అని గడబడ చేయకూడదు. నాకేమీ అక్కర లేదని మీరు కూర్చుంటే చాలు.

మే'స్ట్రేట్లు

వహా! నీవు ఏమిటి చేదువు, నేనుండే అవస్థలోనే నీవుంటే?

ఆటో

నేనేమీ వెనకకు తీయను. ఏలాగు చూసుకున్నా సంగతి ఇంతే—ఉన్నదంతా ఏమీ ఎరగనివాళ్లు ఇద్దరు. ఆ ఇద్దరిలో ఎక్కువ నిర్దోషి అయిన మీరు ఎందుకు అనుభవించాలి, ఆ అనుభవించేదేదో? ఇంతకూ మనము చేస్తూ ఉన్నది యుద్ధం; యుద్ధంలో వచ్చే అస్పృష్టదురదృష్టాలు వేరు, రోజూ మనము చూస్తూఉండే అదృష్టాలు వేరు. దురదృష్టం వచ్చి మీదపడుతూ ఉంటే చేయవలసినదంతా ఏమిటి? మాట్లాడక అనుభవించడం, ఇతరులను అని ఏమి ప్రయోజనం? ఏదైనా ఒక వంతెన విరిగి పడడమువల్ల పాతిక మంది కింద కూరుకు పోయి చస్తారనుకొండి; ఒక ఫ్యాక్టరీ చిమ్మి కూలిపడి పదిమందిని పాతాళంలోకి తొక్కేస్తుందనుకొండి—అందుకని వీణ్ణి వాణ్ణి దూషిస్తే ఎంత తెలివో మనకు ప్రాప్తించిన దురదృష్టాలకని తిట్టినా అంతే తెలివి!

మే'స్ట్రేటు

నీవు చెప్పేదంతా నా బుద్ధికి అగోచరం, అతిసూక్ష్మంగా ఉంది. నాకు కనబడే దంతా ఒక్కటే, బోధపడేదంతా ఒక్కటే—క్లౌన్ ఎటువంటి అపరాధమూ ఎరగని

వాడు. ఆ మాట నేను పైకి అనకుండా ఉంటే, క్లాస్ అపరాధం చేశాడు అని నేను అక్షరాలా అన్నట్టే లెక్క. ఈలాగని మీ మేజర్ గారు అన్న మాటే కదా! తప్పేమీ చేయ లేదని నాకు బాగా తెలిసిన ఎవణ్ణో ఒకణ్ణి నా స్త్రాణాలు దక్కించుకోడానికి మీ తుపాకులకు బలిగా ఇవ్వాలి అని దాని అర్థం మీ జర్నల్ భాషలో అటువంటి పనికి వేరున్నదా?

ఆటో

బోధపరుచుకో నని మీరు నిశ్చయించు కున్నారు. ఏలాగు చూసినా మీ మతం ప్రకారం ఒక అన్యాయం జరగక మానదు అన్నమాట. మిగిలినదంతా ఏమిటి— ఆ అన్యాయం ఎవరిమీద పడడం, మీ మీదానా, క్లాసు మీదానా అని? మీరే ఎందుకు చావాలి, అతను ఎందుకు కూడదూ?

మే'స్త్రేట్టు

అతనెందుకు చావాలమ్మా, నేనెందుకు కూడదు?

ఆటో

విధి నిర్ణయించింది గనుక—విధి అనకపోతే కర్తం,

దురదృష్టం, మీ ఇష్టం వచ్చిన పేరు పెట్టండి; ఆతని చావుకు మీరెంత మాత్రం కారకులు కారు. “ఇదుగో ఇక్కడున్నాను, ఇక్కడా, అదిచేసినది నేనూ—నన్ను చంపండి” *అని కేకలు వేసుకుంటూ మీరు ఎందుకు పరుగెత్తుకొని రావాలో నాకు బోధపడకుండా ఉంది. ఇది నాటకమా ఏమిటి? అటువంటి ధీరత్వంకనపరచడానికి ఇది సమయమూ కాదు స్థలమూ కాదు.

మే'స్త్రీటు

సరిగా చెప్పావు. క్లౌసును రక్షిద్దామని మీరు మేజరుగారి దగ్గరికి వెళ్లి “అయ్యో మరి మీరు అవస్థపడకండి, చంపినది నేను” అని చెపితే నువ్వు అన్నట్టుగానే ఉంటుంది, నాటకంలోలాగు. అటువంటి ధీరత్వానికి తగిన తెలివితేటలు నాకు లేవు. నాకూ ధీరత్వానికి చాలా దూరం. ఏదో సామాన్య సంసారిని, ఊరిలో ఉండే నలుగురు తగుమనుష్యులలాగా మర్యాదగా కాలం గడుపుకుంటున్నాను. అందరి లాగే చావంటే నాకూ భయమే, బ్రతికిఉండడం అంటే అందరి మోస్తరు నాకూ ఆశే;

*ఒక గ్రీసుదేశపు నాటకంలో నిస్పీస్ అనే ఒకపాత్ర అన్నమాటలు.

నాకుండే ఆశ అందరికంటే అధికం కూడా అయి ఉండవచ్చు—ఎందుకంటే, సుఖం అందరి కంటే విస్తారం అనుభవించాను, ఇంత సుఖానికి నేను అర్హుడనా అనిపించేది. మిగిలిన రోజులు కూడా అతి నెమ్మదిగానూ హాయిగానూ ఆఖరివరకూ గడపాలని ఉన్నది. గాని హాయి కోసమని ధర్తం వదలను— ధర్తం వదిలితే హాయి ఎక్కడ?... విధి నిర్ణయించింది, నాపూచీకాదు, అనుకొని కేవలం నిరపరాధి అని తెలుస్తూ ఉన్న క్లాసును అప్పజెప్పేయమని అంత సులభంగా అనేయగలిగావే — నన్ను మాత్రం విధి ఎంచి ఉంచలేదూ? ఆ కూనీ జరిగిన స్థలానికి సమీపంలో ఉండడం అతని ప్రారబ్ధం అయితే, ఇంత భయంకరమైన ఆపద సమయంలో ఇంత గొప్ప పూచీతో ఈ డారికి అధికారిగా ఉండడం తటస్థించడం నా ప్రారబ్ధం. ప్రారబ్ధం అనుకున్నా, మా ఇద్దరిదీ ఒక్కటే అవస్థ; విధి వేరుచెప్పి తప్పించుకోవడమన్నా ఒక్కటే. నా చేతిలోఉండే శక్తి, నా మాటకుండే విలువా క్లాసుకే ఉండి, నాకు చావో బ్రతుకో కేవలం అతని ఒక్కడి మాట మీదే ఉన్నప్పుడు, నేను నిర్దోషిని అని తెలిసి నప్పటికీ నామీద అపరాధం వేస్తే, మీరందరూ అతనిని

ఏమందురు? నీచులలో అధముడని అసరూ? అయినా ఆ అధముడు చేసిఉండిన పని ఏమిటి, నన్ను ఇప్పుడు నీవు చేయమంటున్న పనే. మా ఇద్దరినీ చూస్తూన్నది ఒక్క విధే. తప్పించుకుపో'డానికి ఇద్దరికిఉన్న అవకాశాలూ ఒక్కలాంటివే తనను తాను కాపాడుకో లేనటువంటి ఒక అమాయకుణ్ణి, పూర్తిగా నామీద నమ్మకం గల్గి వాణ్ణి, పంచించి శత్రువుకు అప్పజెప్పి నన్ను తప్పించుకుపోమని కదా నువ్వు చెప్పిన బోధంతా. అటువంటి పని అనుకోనైనా అనుకోకూడని దన్నమాట, గాని, ఒప్పుకో'డానికి సంతోషంగానే ఉంటుంది. నీకు ఇది ఎందుకు బోధపడకుండా ఉందో నాకు తెలియకుండా ఉంది.

ఆటో

ఇక వాదన మానేయడం ఉత్తమం ; దాని వల్ల ప్రయోజనం లేదు ; మీకు సబబు అక్కరలేదని స్పష్టం.....సరే, మీరిద్దరూ ఒక్క అవస్థలో ఉన్నారని ఒప్పుకుందాము. ఇద్దరి ప్రాణాల్లో ఒకటి ఎంచుకోవాలి. మీది విలువైనదా అతనిది విలువైనదా అని ఆలోచించుదాము. మీరు లేనిదే ఎన్నో పనులకు భంగం,

మీరు పది మందికి సహాయం చేయదగిన వారు, చేస్తూ ఉన్నవారు. అతను—అతని కేవలమీరు? ఒకపిల్లలా లేరు, ఒకబంధువులా లేరు, చస్తే ఏడిచే వాళ్లైనా లేరు; నలుగురికీ ఉపయోగమైనది ఒక దమ్మిడి అంతైనా చేయలేడు, ఇక నాలుగురోజులు పోతే అందరికీ బరువు చేటు కూడాను!

మే'స్ట్రేట్

నా ప్రాణం ఎంత విలువైనదో నా క్లాస్ ప్రాణం కూడా అంత విలువైనదే! క్లాస్ అబద్ధం అంటే ఏమిటో తెలియకుండా అతి అభిమానంతో పనిచేసే మనిషి. కాకుండా, పరమ దొంగ, పరమ లుచ్చా అయినా, నేను చెప్పేది ఇంకొక మోస్తూ ఉండదు. ఇటువంటప్పుడు చేయవలసిన పని ఎవరి విలువ ఎంత, ఎవరి ఉపయోగం ఎంత అని తూస్తూ కూర్చోవడం కాదు—అసత్యం తోనూ అధర్తంతోనూ తన జీవితానికి కళంకం తెచ్చుకోవడమో లేదో నిశ్చయించు కోవడం.

ఆటో

నా మతి పోతూఉంది! పూర్వము మీకుండే వివేకమూ, నేర్పూ, లోకానుభవమూ, మొదలైన గుణాలన్నీ

చూసి అటువంటివారు కొమార్తె నివ్వడమువల్ల నా కెంతో గౌరవము కలిగిందని సంతోషించాను. ఆ గుణాలన్నీ ఇప్పుడు ఏవీ? మునపటి మనిషిలాగే లేరే!

మే'స్ట్రేట్

నా కూతుర్ని ఎటువంటి వాడికి ఇస్తూన్నానో నే నేమీ తెలుసుకోలేకపోయినాను.

ఆటో

మీ అంత బేసబబుగా నేను మాట్లాడను. మీకంటే న్యాయంగా ఉంటాను; మీరు వద్దంటున్నప్పటికీ మీస్త్రాణాలు కాపాడ గలనని ఆశ ఇంకా నన్ను వదలలేదు. ఆలోచించుకోడానికి ఇంకా వేళఉంది—ఇంకా మూడు ఘంటల వేళ ఉంది. మీకు ఏది ఇష్టమో ఇప్పుడప్పుడే నిశ్చయించాలన్న నిర్బంధం లేదు. ఆఖరి క్షణంవరకూ ఆలోచించుకోవచ్చు. దానికి తగిన ఏర్పాటంతా నేను చేస్తాను.

మే'స్ట్రేట్

నేను కోరబోయేది ఇది వరకే నిశ్చయంచేసుకున్నాను. నా అవస్థలో మనిషి అన్నవాడు ఎవడుఉన్నా,

నేను చేయబోయేదే చేస్తాడు అని, ఆలోచించినకొలది మరింత స్పష్టం అవుతుండంది. ఇంకొక లాగు చేయడం ఊహించడానికైనా సాధ్యం కాదు. (క్లాస్ ప్రవేశం) ఓహో! ఇడుగో క్లాస్ వస్తున్నాడు, ఏదో భోగట్టా తిసుకొని! మనము ఇంతసేపూ చేస్తూఉన్న వాదనంతా నిష్ప్రయోజనం అనిపిస్తాడు బహుశా! ఏమయింది క్లాస్, ఏమైనా తెలిసిందా?

క్లాస్

చెవుతున్నాను ఇదుగో. నా మాల్లీలందరినీ ఆ పామ్ హాస్ లోకి రమ్మన్నాను. అందరూ వచ్చారు; అక్కడికి రానివాళ్లలా జబ్బుతో పడిఉన్న ఆ తాత ఒకడున్నా, నెలరోజులకిందట పని విడిచిపెట్టి వెళిపోయిన ఆ కుర్ర వాడున్నా. ఇప్పటివరకూ జరిగినదంతా వాళ్లతో చెప్పాను. ఇకముందు జరగ బోయేదీ చెప్పాను. బోధ పరుచుకున్నారు; కోపంతో మండిపడి పోయినారు. వాళ్ల కేమీ తెలియదు. ఈలాంటిది చేతా కాదు, చేయా లేదు వాళ్లు; అది నాకు స్పష్టంగా కనబడుతుండంది. అపరాధి గాని వాళ్లలో ఎవడైనా అయిఉంటే, అందరూ కలిసి విచారణ చేసి నిందమోపినదాకా వాడు ఉండకపోను,

తనంతట తానే అప్పగించేసుకొని ఉండును. ప్రతివాడి కళ్లవెంట నీళ్లధారలు. వాళ్ల మనస్సులలో ఏముందో చెప్పేదా? చెప్పను, చెప్పను; ఆటోగారి ముందర చెప్ప కూడదు.

మే'స్ట్రీటు

అది నాకు ఇంతకుముందే తెలుసును.

క్లాస్

అయితే ఒక చిన్న మనవి. మీ శెలవయితే, అది ఆటో గారి ఎదుటే చెప్తాను. కా వాలంటే ఆయన వారి మేజరుగారితో చెప్పవచ్చును.

మే'స్ట్రీటు

ఏమిటి చెప్పు, క్లాస్.

క్లాస్

ఏమిటంటే: నేను బాగా ఆలోచించి చూశాను. నేను ముసలివాణ్ణి, ఈ నెలాఖరుకు అరవైమూడు నిండుతాయి. వెళ్లామా పోయింది; పిల్లలూ లేరు; ఎటువంటి సౌఖ్యమూ లేదు; నానా బాధలూ పడుతున్నాను. ఇక అట్టే రోజులు ఏలాగు బ్రతకను. ఈ

నాలుగు రోజులూ బ్రతికి ఏమి మహా చేసేయాలి. అందు కని బాగా ఆలోచించి నాలో నే ననుకున్నాను—
 “చూశావూ, అబ్బాయి, క్లాస్, ఆ లెఫ్టెనెంటును చంపిన జాగాకు దగ్గరగా వాళ్లకు కనబడినందుకు, ఈ మాటు వాళ్లు అడిగేటప్పుడు నేను అతన్ని చంపలేదు అని అనకు, చాలా బాగుంటుంది.” అని.

ఆటో

అయితే చంపినట్టుగా ఒప్పుకుంటున్నావన్న మాట.

క్లాస్

లేదు. అది నోటితో ఏలాగు చెప్పగలను, నేను చంపనిదే? నువ్వుచంపావు అని ఈమాటు వాళ్లు అన్నప్పుడు ఏమీ అనకుండా ఊరుకుంటాను. లేకపోతే మేజనుగారితో వెళ్లి చెప్తాను—‘మా మే’స్ట్రీటుగారికి బదులుగా నన్ను చంపేయండి; మా మే’స్ట్రీటుగారు ప్రతి వాళ్లకూ అవసరం, అందులో ఈలాంటి సమయంలో మరీని; నేను బ్రతికి ఉండడం ఎవరికీ అట్టే ఉపయోగమైన సంగతి కాదు, అని.

ఆటో

చూశారా? నే నన్నట్టుగానే అన్నాడా సరీగా!

ఇక మీ రేమీ సంకోచించకండి. పాపం, ఈ ముసలివాడికి తెలుసును—తాను చేయవలసినదేమిటో మీరు చేయవలసినదేమిటో, మీకంటే బాగా తెలుసును. ఈలారా క్లౌస్, నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. నీ చెయ్యి ఒకమాటు పట్టుకోనీ. (దగ్గరికి వెళుతూ చెయ్యి ఇవ్వబోతాడు)

క్లౌస్

(చెయ్యి వెనకకు తీసుకుంటూ) వద్దు బాబూ, వద్దు ; ఇంతసేపూ తప్పుతున్నాను, మీ చేతులు మురికి అవుతాయి, పట్టుకోకండి.

మే'స్తీటు

ఒక్క నీ రెండు చేతులే పట్టుకోవడం కాదు— ఉండనీ ఎంత మన్ను ఉంటుందో—నిన్ను గట్టిగా కాగలించు కుంటాను. సాక్షాత్తు నాతమ్ముడివైతే ఏలాగు కాగలించుకుంటానో ఆలాగు. (దగ్గరికి వెళ్లి గట్టిగా కాగలించు కుంటాడు :) సరే గాని. ఇక మాత్రం ఆమాటలన్నీ మరి అనకూడదు, తెలుసునా క్లౌస్? నీవు అన్నది విని నా మనస్సు కరిగిపోతూ ఉంది ; ఆనందంతో నిండి పోతూ ఉంది, ఆలాగు అనడం నాకేమీ ఆశ్చర్యం

గా లేదు. గాని అది ఎప్పటికీ జరగని పని. మొట్టమొదటి సంగతేమిటంటే నీవు నాకోసం ప్రాణం విడిచిపెడుతూ ఉంటే చూస్తూ ఊరుకోడానికి నాకు అధికారం లేదు. నీవు అటువంటిది చేయవూనుకో'డం మహా గొప్ప సంగతి, గాని నేను మాటాడకుండా ఇక్కడ కూర్చోని చూస్తూ ఉండడం కంటే నీచమైన పనీ, హేయమైన పనీ మరి ఉండదు. ఇంతకూ నేను ఒప్పుకున్నా, అక్షరాలా "నేను అతనిని చంపాను" అని నీవు ఆనకపోతే మేజర్ ఒప్పుకోడు. అతను కోరుతూ ఉండేది నీప్రాణం కాదు, అందరికీ బుద్ధిచెప్పాలని నా ప్రాణం, లేక ఆకూనీ చేసిన వాని ప్రాణం.

క్లాస్

మిమ్మల్ని విడిచిపెట్టి నన్ను పట్టుకోడానికి ఏమి ఆస వలసి ఉంటే అదే అంటాను.

ఆటో

(మే'స్ట్రే టుగారితో) ఆలాగైతే మా మేజర్ గారు ఒప్పుకుంటారు. దానికి నేను పూచీ. అదంతా నాకు విడిచిపెట్టండి; ఇక మీకేమీ భయం లేదనే లెక్క వేసుకొండి.

మే' స్టీటు

అయితే ఏమయింది? చుట్టు తిరిగి మొదటికే వచ్చింది— ఏమీ ఎరగని వాణ్ణి చావు నోటికి అప్పజెప్పమని దాని అర్థం. ఆ అర్థం నాకు కనబడకుండా మీరు ప్రయత్నం చేస్తూ ఉన్న కొలదీ నేను చేయవలసిన పని నాకు మరింత స్పష్టం అవుతూ ఉంది. నిరపరాధిని అని చెబుతూ నాస్థానే చచ్చిపోతానంటే నేను ఒప్పుకోనప్పడు నిరపరాధి అని నాకు తెలుస్తూ ఉన్నప్పటికీ అపరాధిని అని చెప్పి చచ్చిపోడానికి సిద్ధపడితే మరి ఒప్పుకోను. దీనివల్ల ఒకటి కాదు, రెండు సీచమైన పనులు చేసినవాణ్ణి అవుతాను.

అటో

(క్లౌసును చెయ్యిపట్టి లాగుతూ) రా, క్లౌస్, ఆయన జద్దంటూ ఉన్నా మనము వెళ్లి ఆయనను ఏలాగైనా కాపాడదాము. రా, మేజరు గారి దగ్గరికి వెళదాము రా.

మే' స్టీటు

క్లౌస్, ఇదుగో చూడు, ఆగు. నేనంటే నీకు అతిప్రేమ. నాకు తెలుసును. దానికి చక్కని నిదర్శనం నీవు ఇప్పుడు చేస్తానన్నదే. అంతకంటే స్పష్టమైన నిదర్శనం నాకు ఇం

కెవ్వురిలోనూ కనబడలేదు. అటువంటిది ఇంకొక్కటి కోరతాను—బహుశా దానికంటే కష్టమైనది—గాని అదే ఆఖరిది. ఏమయినప్పటికీ మేజర్ దగ్గరికి వెళ్లకూడదు—వెళ్లను అని బహుశాని మరీ వెళ్లు ఇక్కడనుంచి.

క్లాస్

(వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ) మీరు నాకు తండ్రి. ఏది మంచో ఏది చెడ్డో మీకు తెలుసును, నాకు తెలియదు.(కన్నీళ్లు తుడుచుకుంటూ—మరింత పట్టలేకుండా) గాని నేనన్నది మనస్ఫూర్తిగా అతి సంతోషంతో అన్నాను.

మే'స్టీటు

(అతనిని దగ్గరికి తీసుకొని, గట్టిగా కాగలించుకొని) ఇదే ఆఖరుమాటు క్లాస్.

క్లాస్

నమస్కారం...

ఆటో

ఇందులో ఒక్కమాటైనా బోధపడడం లేదు నాకు. నేను చస్తాను నేను చస్తాను అని ఏమిటి వెర్రి!

మే'స్ట్రేటు

వెర్రి కాదమ్మా ఆటో. మాదేశంలో అందరూచేసే పనే అది. మనిషి అనిపించుకోదగిన ప్రతివాడు చేస్తాడు ఆలాగు (తలుపుమీద గుద్దు వినబడుతుంది) రండి, ఎవరో! (నౌకరు ప్రవేశం) ఏమిటి సంగతి?

నౌకరు

మేజరు గారు మిమ్మల్ని ఆటో బాబునూ టౌన్ హాలు కు రమ్మని కబురు పంపించారు.

మే'స్ట్రేటు

ఔను అన్నట్టు, యుద్ధపుకప్పం సంగతి, జరిమానా సంగతి మరిచి పోతున్నాను దాని కొక పెద్ద వాదన అవుతుంది. బహుశా నీవు సహాయం చేయవలసి ఉంటుంది, ఆటో; నీమీద నమ్మకం పెట్టుకూర్చున్నాను.

ఆటో

చేతనైసంతా చేస్తానుగాని సాధించ గలనని మాత్రం దైర్యంగా చెప్పలేను. తాను అనుకున్నది తప్ప ఇంకొక మోస్తరు ఎవరి నోటా రానివ్వడు.

మే'స్ట్రీటు

ఎంత వేళ అయింది? అయ్యో, నాలుగు దాటి పోయింది!—నా సంగతులే చూసుకుంటూ కూర్చున్నాను, ప్రపంచంలో నేను తప్ప ఇంకెవ్వరూ లేరన్నట్టుగా. ఇక నై నా మిగిలినవాళ్ల మాట ఆలోచించాలి.

(తె ర)

మూ డో అంకం

మనుపటి స్థలమే

(మే'స్త్రీటు, సెక్రిటరీ, ఇజబెల్, ఫ్లాంస్.)

మే'స్త్రీటు

నీవు ఆ మీటింగులో లేవు గనుక అక్కడ జరిగిన సంగతి చెపుతాను విను సెక్రిటరీ. యుద్ధపు కప్పమూ, వాళ్ల లెఫ్టనెంట్ చావుకని మనకు వేసిన జరిమానా నిశ్చయం చేశారు. కప్పానికని అయిదు వేల కాసులూ, జరిమానాకుగాను అయిదు లక్షలూ మనము చెల్లించ వలసినదని మేజరుగారు అన్నారు.

ఫ్లారిస్

వాడి బుర్రురీదుకు వేయంతలు

మే'స్త్రీటు

దానికేమీ సందేహం లేదు! ...గాని నీవు ఊరుకో అమ్మా ఫ్లారిస్...ఎంతో కష్టంమీద అంతాకలిపి పది లక్షలకు ఒప్పించాను. రేపు మధ్యాహ్నం పన్నెండు

ఘంటలలోగా మనం ఇవ్వాలి. యాభై వేలు నగదు నా ఇనప పెట్టెలో ఉంది, అది మీరు తీసుకొండి. బ్యాంక్ వాళ్లు రెండు లక్షల యాభై వేలు ఇస్తారు. షెరిఫ్ గారు యాభై వేలూ, మన రెండో కాన్సిలరు గారు డబ్బె అయిదు వేలూ ఇస్తారు. ఇవన్నీ కలిపి సుమారు అయిదు లక్షలు అయినాయి. ఇదేమో నిఖరం మన రెండో షెరిఫ్ గారు ప్రయత్నంచేసి మిగతాసామ్ము తతిమ్మా కాన్సిలర్ల వద్దనుంచీ, ఊళ్లో ఉండే పెద్దపెద్దవాళ్ల దగ్గర నుంచీ తేవాలి. నీవు కూడా అతనికి కొంచం సహాయం చేయాలి. అయితే, అన్ని ఏర్పాట్లూ ఏదో ఒక విధంగా అయిపోయినాయి అన్నమాటే; ఇక నేను అట్టే భయం లేకుండా వెలిపోవచ్చును... మనకు వచ్చిన అష్ట కష్ట మైనదే గాని అన్ని విధాలా చూస్తే మాత్రం నేను అనుకున్న కంటే సులభంగా తేలిపోయినాము ఈ ఆక్రమణ వల్ల మనకు కలిగే బాధ ఒక విస్తారం కింద లెక్క కాదు ఒకవేళ అయినా, తతిమ్మా ఊళ్లల్లో జరుగుతూ ఉన్న దానినిబట్టి చూస్తే, ఎవరికైనా “ఆహా, స్టిల్ మాండు వాళ్లు ఎంత హాయిగా ఉన్నారు; ఏమి పుణ్యం వాళ్లది!” అనిపిస్తుంది ఈ ఉపకారం జరగడానికి కారణం చాలావరకు ఆటో వాళ్ల సైన్యంతో రావడమే.

మనతో ఏకం అయిపోయినాడని చెప్పి వాళ్లు అతనిని చంపేసేటంత చేయలేదు గాని మిగిలినది ఎంత చేయాలో అంతా చేశాడు. అది మీ అందరి ముందు చెపుతున్నాను—ధర్మంగా అనవలసినది అనాలి కదా, ఎవరి విషయమైనా!... షెరిఫులూ, కౌన్సిలర్లూ, తతిమ్మా మన స్నేహితులూ అందరి దగ్గిరా సెలవుతీసుకొని వచ్చాను. నాకు దుఃఖం వచ్చింది; మనస్సు ఒకమోస్తరు ఆనందంతో నిండిపోయింది; వాళ్లందరికీ నాయండు అంత అభిమానమని నే నెప్పుడూ అనుకోలేదు. మన పెద్ద షెరిఫ్ గారిని చూస్తే నాకు నిజంగా ఏడుపు వచ్చింది—మనిషి అంత దుఃఖించడం నే నెప్పుడూ చూడలేదు. నన్ను పట్టుకొని వదలలేకపోయినాడు; నాస్థానే చచ్చిపోతానన్నాడు. “మీ వంతు ఇంకా రాలేదు, ఆలాగు చేయడం అనవసరం; ఎన్నటికీ కాని సంగతి—” అని ఆయనకు నచ్చజెప్పే సరికి అతి కష్టం అయింది. బాప్టిస్టు మిషనరీ గారు మీటింగు అయిపోయే వేళకు వచ్చి నాతోపాటు తనను కూడా ఎందుకు జామీనుగా తీసుకో లేదని అడిగారు; ఆగౌరవానికి నేను కూడా తగిన వాడనే అని అన్నారు. నా వంతు నాకు ఇవ్వమని ఆలాగు అడగడం—అహా, నాకు ఏలా ఉండెనుకదా!... మేజర్ దానికి ఏమన్నాడు

తెలుసునా?—“మరి కాస్సేపు ఉండడంవల్ల నీకట్టే నష్టం కలగదులే” అని...ఎంత కరువైపోయినా ప్రపంచంలో మంచి అంతా పోలేదు. (గడియారం వైపు చూసి) అయిదు ఘంటల నర—ఇంకా ఘంటన్నర ఉన్నది. కాని నీవుచేయవలసినది చాలా ఉంది. వెళ్లి అది కొంచెం చూసుకో అమ్మా, పియర్. ఆటో వచ్చేవరకూ పిల్లలతో నేనుఇక్కడనే ఉంటాను...అన్నట్టు మన—ఆ దెబ్బతో వచ్చాడు, నీ స్నేహితుడు—ఆయనేమైనాడు? ఆతని మాట మరిచిపోయినాము, పాపం!

సెక్రిటరీ

నాకరు తీసుకు వెళ్లి అతనిని ఆ మోటార్ డ్రైవర్ గదిలో దాచాడు. ఇప్పుడే ఒక్క పావుఘంట కిందట చూసి వచ్చాను; చంటి పిల్లడి లాగు ఒంటి మీద తెలివి లేకుండా నిద్రపోతున్నాడు, పాపం!—జరుగు తూ ఉన్న సంగతేమీ తెలియదు అతనికి.

మే'స్ట్రేటు

మరీ మంచిది పోనీ, పాపం; ఇక ముందు మాత్రం ఎప్పుడూ అతనిని కాచుకొనే ఉండాలి సుమండీ!—

నన్ను వీళ్లు చంపేసిన తరువాత ఇతను ఏమైన సాహసం చేయగలడు!

సెక్రిటరీ

నేను అదంతా చూసు కుంటాను. మీరు అటు వంటి భయం ఏదీ పెట్టుకోకండి. మే'స్ట్రీటు గారూ, నమ స్కారం... సెలవు, నమస్కారం.

మే'స్ట్రీటు

(సెక్రిటరీ చేతులు పట్టుకొని) నమస్కారం. తిరిగి కలుసు కుంటాము బహుశా. (సెక్రిటరీ వెళతాడు.) ఆఖరుమాట అడిగి చూదామని ఆటో మేజర్ దగ్గరికి వెళ్లాడు, గాని ప్రయోజనం ఉంటుందని నాకు అట్టే ఆశ లేదు ఏమమ్మా ఇజేబెల్, ఫ్లారిస్, ఇక మీతో నేనుండేది అట్టే నేపు లేదు—భయపడకండి—నాలుగు మాటలు చెప్తాను వినండమ్మా (ఇద్దరూ వెళ్లి తండ్రిని గట్టిగా పట్టుకుంటారు.)

ఇజేబెల్

నాన్నా! నాన్నా!

ఫ్లారిస్

నాన్నా!

మే'స్ట్రీటు

(వాళ్ల తలమీదా, ఒంటి మీదా చేతులు వేసి ముద్దు తో దువ్వుతూ) ఏడవకండి అమ్మా. ఏడవకూడదు... ఇప్పుడు ఆలాగు ఏడవ వచ్చునూ, ఇంకా ఏమీ కాలే దే!... కాని మనము ముందు జాగ్రత్తపడి ఉండాలి, అంతేను... నా వీలు స్త్రీ డరు గారి దగ్గర ఉంచాను. ఆటో వల్ల ఏమీ చిక్కు రాకుండా కొన్ని యేర్పాట్లు చేయించ వలసి వచ్చింది—ఆటో ఎంతైనా మనవాడు కాడుగదా! జరిమానా కోసమని చెప్పిన యాభై వేలూ కాక, మరి పది వేలు మన ఇనవ్వెట్టెలో ఉన్నాయి. ఈ ప్రశయం తగ్గి మంచి రోజులు వచ్చే వరకూ అవి మీకు సరిపోతాయి. ఇదుగో అమ్మా, తాళంచెవి. ఇజేబెల్, ఈ పదివేల మాట ఆటోతోనైనా చెప్పకూడదు సుచూ; నీవు కూడా ఏమీ అనకూడదు, ఫ్లారిస్. యుద్ధం అయిపోయిన తరవాత, ఇజేబెల్, నీ అవస్థ చాలా కష్టంగా ఉంటుంది. మన ప్రాంతాల ప్రజలు ఏదైనా చిరకాలం జ్ఞాపకం ఉంచుకుండే స్వభావం గలవాళ్లు ద్వేషం చాలా తీవ్రంగా ఉంటుంది.—ఆటో తన మొఖం ఇక్కడ మరి కనపరచ లేదు.

స్ఫారిస్

ఏ మొఖంతో వస్తాడు! ఏదీ ఏలా' వస్తాడో రానీ!

మే'స్ట్రీటు

ఛా ఛా, ఊరుకో స్ఫారిస్, ఊరుకో, ఆలా' అన
వచ్చునా—అక్కయ్య అంటే కొంచెం కనికరం ఉండ
నీ అమ్మా—ఏది ఏలాగైనా అక్కేకదా!...ఇదుగో
ఆటో వచ్చాడు—ఇప్పుడు ఏలాగుందో సంగతి చెపు
తాడు. (ఆటో ప్రవేశం.)

ఇజేబెల్

(పరుగెత్తుకొని ఆటో దగ్గరకి వెళ్లి) ఏమయింది,
ఏమిటి చేసుకువచ్చారు, అతనికి బోధపడేటట్ట చెప్పారా?

ఆటో

ఏమీ చేయలేకపోయినాను. బ్రతిమాలుకున్నాను,
అడుక్కున్నాను, చివరకు కాళ్లమీద పడ్డాను. మా
జర్జన్ దేశస్థుడు ఇంకెవ్వడూ కూడా ఎప్పుడూ చేయడు,
ఆలాంటి పనులన్నీ చేశాను. ఏమీ కార్యం లేకపోయి
ంది, నిష్ప్రయోజనం. నేను ఇక మరి నోరు విప్పకూడ

దన్నంత కఠినంగా చివరకు అన్నాడు, మాటలు చాలించ
మని.

ఇజేబెల్

వెళ్లి మళ్ళీ ప్రయత్నం చేయాలి; మీరు సులభంగా
పట్టు వదిలేస్తారు, ఏదైనా సాధించాలంటే అది కాదు
మోస్తరు. నేను అడుక్కున్నాను నన్ను కూడా రా
నివ్వండి అని—నన్ను రానిస్తే అతనిని ఒప్పించి ఉండును
—నాకు బాగా తెలుసును, ఎంత జర్జన్ అయినా
కేవలం మనిషి కాక పోడు కదా! రండి వెళదాము, నేను
కూడా వస్తాను. మీరు రాకపోతే నేను ఒక్కరైనే
వెళతాను.

ఆటో

ఎమీ ప్రయోజనం లేదు—మనకు దర్శనమైనా
ఇవ్వడు.

ఇజేబెల్

చెప్ప గలిగినదంతా చెప్పారూ— జర్జనీలో మీ
మాట చెల్లుతుందనీ, మీవాళ్లంతా చాలా ధనవం
తులూ, పెద్దపెద్ద పదవులలో ఉన్నారనీ నాతో మా
టిమాటికీ చెప్తుండండే వారు, అవన్నీ అన్నారూ అతని

ముందర? జడిపించాలి, గాభ రాపెట్టేయాలి, మీ మాట వినకపోతే ఏమిటి చేసిపోతారో అనిపించేటట్టు ఎంతపన్నెనా చేయాలి.

ఆటో

జడిపించడమా! నీకు బోధ పడడం లేదు. సంగతి సందర్భమూ నీకేమీ తెలియదు. 'కోపం వస్తూ ఉంది, మరి వినను' అని అతను అనేటంత వరకూ చెప్పాను... ఇంకా అంతా నీతో చెప్పలేదు, మరి ఘోరమైన సంగతి ఒకటి ఉన్నది.

ఇజేబెల్

మరీ ఘోరమా! దేనికంటే ఘోరం? చావుకంటే ఉండే ఘోరం ఏమిటి?

ఆటో

ఉంది ఒకటి, అది కనిపెట్టాడు అతను. కాని అతనిది దోషం కాదేమో! మాఅందరి లాగే అతను కూడా యుద్ధం అనేరాక్షసు దగ్గర బానిస, సేనా పద్ధతులు దాటి ఒక్క అడుగు వేయలేదు. ఆ రెండో లెఫ్టినెంట్ అంటే ఇవ్వపడేటట్టు నేనంటే ఇవ్వపడడు— మా జర్నల్ సంఘంలో వాళ్ల తరగతివేరు, నాతరగతివేరు. అయితే

నాకు అపకారం కోరుతున్నాడని అనను. నేనంటే అట్టే స్నేహం లేదు, గాని నేటివరకూ నాకు ఏమీ అన్యాయం మాత్రం చేయలేదు. చెడ్డవాడు కాదు, మా ఆఫీస్‌లో మిక్కిలి శాధువైన వాళ్లలో, దయగలవాళ్లలో ఇతనొకడు. కాని నన్ను ఇప్పుడు చేయమంటూ ఉన్నది మాత్రం అతి ఘోరమైనది.

ఇజేబెల్

ఏమిటది, ఏమిటి? మనము జడిసేది ఇక మరేమీ లేదే! ఇప్పటి వరకూ జరిగిన దాని కంటే ఎక్కువ మరేమి జరగ గలదు? ఒక్కమాటు చంపేడానికి బదులుగా, పూర్వంలాగు మెల్లిమెల్లిగా చంపే వద్దతి వెడతాడా ఏమిటి? లేక మరి కొంతమంది కావాలా బలిగా? మా నాన్న చాలాడూ? ఆయన ప్రాణంకంటే విలువగలది ఎక్కడా దొరకదు కదా? మనము కూడా కావాలా ఏమిటి అతనికి? అయితే మరి మంచిది; అందరము కలిసి కులాసాగా చచ్చిపోదాము—ఇటువంటిది జరుగుతున్నప్పుడు ఎందుకూ మనము బ్రతికిఉండడం!

ఆటో

మరి కొంత మందిని చంపుదామని కాదు అతను

కోరేది. నేను నా నోటితో... అబ్బు, చెప్పలేను, నీతో చెప్పడానికి ధైర్యం చాలదు.

ఇజేబెల్

ఏమిటి ఆ కోరేది? చెప్పండి, — మాట్లాడరేమి... ఏమిటి ఆదాచడం!... ఇప్పుడు అవబోయే దాని కంటే ఘోరమైనది ఏమిటి చెప్పగలరు? నాన్నను వదులు కున్నాక ఇంకేమీ మిగలదే వదులుకోడానికి!

మే'స్ట్రేట్

ఏమిటది ఆటో! ఆలాగు చేయడం చాలా క్రూరంగా ఉంది సుమా! సగం చెప్పి సగం చెప్పకుండా, ముళ్ల కంచ మీద నిలబెట్టి ఉంచేసి నట్టుగా! మతిపోయినట్టు అయిపోతూ ఉంది కనబడడం లేదూ! చెప్పేదో చెప్పేయి, తక్షణం చెప్పేయి—ఇప్పుడు మాకు తెలిసిఉన్న దానికంటే భయంకరమైనదేదీ చెప్పలేవు కదా!

ఆటో

అయితే చెపుతాను వినండి. (మే'స్ట్రేట్ గారి వైపు చూస్తూ) “పేల్పండి” అని నా నోటితో నేను సిపాయి

లకు ఆర్డరు ఇచ్చి మిమ్మల్ని చంపించాలట—ఇదీ మా మేజరుగారు అనేమాట, అసగా అతని ఆజ్ఞ.

ఇజే బెల్

ఎవరికి చెప్పాలి? సిపాయిలకా! మా నాన్నను చంప వలసిన సిపాయిలకా!

ఆటో

అవును.

ఫ్లారిస్

దగుల్ బాజీ, బద్ మాష్!

ఇజే బెల్

మీరా? ఏమని చెప్పాలి? మీరు చెప్పాలి? అట్టే ఉత్తమాట! అబద్ధం! అంత ధైర్యంచేయలేడు!...అయితే మీ మనస్సులో ఉండేమాట నోటికో చెప్పలేదూ! ...మీరు తిరగబడ లేదూ! కమ్చీ వుచ్చుకొని మొఖం మీద కొట్టలేదూ! కత్తి మెడమీద వెయ్యలేదూ!... అట్టే, నేను నమ్మను. ఇటువంటిది ఎన్నడూ ఏయుద్ధంలోనూ జరగలేదు. నమ్మదగినమాట కాదు...అట్టే అతను నిజంగా అన్నమాట కాదు... మిమ్మల్ని పరిక్ష చేశాడు.

మీకు సంబంధించిన విషయాల్లో ఎంత దూరం వెళ్ల గలడో చూసుకుందామని అన్న మాట. అతనికి మాత్రం తెలియదూ ఎవ్వడూ అటువంటి పని చేయడానికి ఒప్పు కోడు అని, మనిషన్న వాడు, ఎంత జర్నల్ అయినా సరే, ఎవ్వడూ చేయలేడు అని... అయితే దానికి మీరేమి జబాబు చెప్పారు? ఇప్పటికి తెలిసి ఉంటుంది, మీరు చేసే పని ఏదో, చేయని పని ఏదో! అదృష్టం వంకరయి జర్నల్ లో పుట్టారు గాని మీరు ఆదేశస్థుల మోస్తరు కాదు అని బోధపడి ఉంటుంది.

అటో

దీనిలో ఉన్న గొప్ప చిక్కు ఏమిటంటే అతని దగ్గర ఇప్పుడు ఉన్న వాళ్లలో పెద్దపని చేస్తూ ఉన్నది నేనొక్కణ్ణే. పద్ధతి ప్రకారం నాచేతనే చేయించాలి. ఇంకొక లాగు చేయలేడు.

ఇజేబెల్

ఇంకొకలాగు చేయలేదూ!...ఎంత సాహసం మీదీ! అది నీనాతో చెపుతున్నారా మంచిదే అని ఒప్పుకున్న వాళ్లు చెప్పినట్టుగా!...అయితే మీరు ఏమి అన్నారు? ఏమి చేయబోతున్నారు?

ఆటో

అది ఎప్పటికీ నేను చేయలేని పని అని చెప్పాను.

ఇజేబెల్

అన్న, ఆమాత్రమైనా చేశారు ఆఖరికి. మీకు తగినమాట మీనోటివెంట వినడం ఇదే మొదటి మారు. నేను పెళ్లాడిన పురుషుడు ఆడదగిన మాట ఇది ఒక్కటే. ... అంటే ఏమన్నాడు మీ మేజర్ ?__నోరు మూసుకొని ఊరుకున్నాడా ?

ఆటో

ఆలోచించుకోవడానికి ఏడు ఘంటల వరకూ నాకు వ్యవధి ఇస్తానన్నాడు. సరేగా ఏడు ఘంటలకు నా సిపాయిలను తీసుకొని గుర్రపుసాల వెనక మైదానంలోకి వెళ్లకపోతే, నన్ను పట్టుకొని తీసుకుపోయి మీనాన్న గారి పక్కను ఆగోడ యెదుట నిలబెట్టి మా ఇద్దరినీ తానే కొట్టిస్తా నన్నాడు.

ఇజేబెల్

ప్రశస్తమైన పని. నేను వచ్చి మీ ఇద్దరి మధ్య నిలబడతాను. మూడు వరసలు వేలించ మందాము,

అంతా పూర్తి అయిపోతుంది. బ్రతికి ఉండడం మఱి సాధ్యంకాదు.

స్టారిస్

నేను కూడా వస్తాను.

ఇజేబెల్

అటువంటివాణ్ణి “చెడ్డవాడు కాదు” అని కదూ అన్నారు— మీ అధికారంలో మిక్కిలి “సాధువు” “దయ గలవాడు” అని కదూ అన్నారు!

ఆటో

జరుగుతున్నది యుద్ధం—అది మరిచిపోకు.

ఇజేబెల్

యుద్ధం ప్రారంభించినది ఎవరు?

ఆటో

మీకూ మాకూ జరుగుతున్న యుద్ధం ప్రారంభించినది మీరు. మీ మీద యుద్ధానికి బయలుదేరక తప్పింది. కాదు అని తెలిసినప్పుడు మాదేశంలో అనేక మంది విచారించారు. గాని యుద్ధం కావాలని మీరు అంత

కోరుతూ ఉన్నప్పుడు మేము ఏమిచేయగలము? కేవలం స్నేహితులు వెళ్లినట్టుగా మీ దేశం గుండా వెళ్లనియ్యమని ఎటువంటి విరోధభావము లేకుండా మానైన న్యం మనుష్యులు మిమ్మల్ని వేడుకున్నప్పుడు వాళ్లను అటకాయించిన ఆనాడు మీ అందరికీ అతి ప్రియమైన మీ రాజుచేసిన కార్యం మహాఘనమైన కార్యం కదూ!

మే'స్తీటు

ఆగు, ఆగు, మా రాజుగారు కోరినది మా దేశంలో ప్రతి వాడూ కోరినదే. తిరిగి రేపే ఈ అవస్థ వస్తే సరీగా ఈలాగే చేస్తాము; దేశాని కోసము మావాళ్లు ఎంత మంది ప్రాణాలు విడిచిపెట్టుకో వలసివచ్చినా ఈ చచ్చి పడి ఉన్నవాళ్ల మధ్య ఈ, కూలిపోయిన ఇళ్లమధ్య, నిలుచొని ఇప్పటిలాగే అంతా చేస్తూ ఉంటాము.

స్టారిస్

మీ క్వెజర్ తో చెప్ప ఆమాట. అదికొంచం జీర్ణం చేసుకుంటే బాగు పడతాడు.

ఆటో

(జడిపిస్తూ) జాగ్రత్త! చూసుకు మరీ మాట్లాడు!

మే'స్త్రీటు

చాలు, ఇక చాలించండి పిచ్చివాళ్లలాగు ఈ మాటలన్నీ ! అర్థంఉండే మాటలు కొంచెం ఆడుకుందాము పదండి. అంత ఒళ్లు మరిచిపో కూడదు. మీ మేజర్ దుర్జార్డు అను—మూర్ఖుడు అను—క్యూరుడు అను— ఏదనూ బిప్పుకుంటాను, గాని ఆతను ఇప్పుడు చేస్తూ ఉన్నదానిలో తప్పవమీ లేదు. పద్ధతి ప్రకారం నడవక వీలులేదు; ఆ ఉద్యోగంలో ఉన్నతరవాత తను ఇప్పుడు చేస్తూ ఉన్నట్టు తప్ప ఇంకొక మోస్తరు చేయడానికి వీలు లేదు...అయినప్పటికీ ఆటో, నిన్ను బక్కసంగతి అడుగుతాను—ఆతను ఒక మాటు నిశ్చయం చేసుకుంటే ఏమివచ్చినా, ఆ విషయం గురించి తిరిగి ఆలోచించడన్న మాట నిజమే? ఆఖరు క్షణం వచ్చేసరికి తరుచుగా అందరికీ బుద్ధి మారిపోతూ ఉంటుండే! ఎంత మొండి పట్టు పట్టే వాడైనా చివరకు కొంచం ఆలోచించక మానడే!

ఆటో

పదేళ్లకు పైగా అతనిని నే నెరుగుదును, గాని నాకు తెలిసినంత వరకు ఏమిటంటే, నిశ్చయించుకున్నదేదో అక్షరాలా చేసి తీరుతాడు.

మే'స్ట్రీటు

సార్జంటుకు అప్ప చెప్పలేదా ఇప్పుడు నిన్ను చేయ
మన్న పని ?

ఆటో

నేనకు సంబంధించిన విషయాల్లో అతనికి కావలసిన దంతా “పద్ధతి” “పద్ధతి”... ఇంకొక సంగతి, మీతో ఇం దాకా అన్నాను నామీద ఎటువంటి కోపమూ లేదని, అది మాటల ధోరణిలో వచ్చేసిన మాట. తిరిగి ఆలో చించిచూసుకుంటే నాకు అంత నమ్మకం లేదు. నేననే సరికి కొంచెం అయిష్టం, ద్వేషం అప్పుడప్పుడు కనిపెడుతూ వచ్చాను దానికి కారణం ఫలానా అని నిశ్చయంగా చెప్పలేను. గాని ఒకటి అయి ఉండవచ్చును—మనది మహాగొప్పవంశం అని సంతోషిస్తూ డబ్బు లేకుండా బాధ పడే అవస్థ అతనిది; అటువంటి గొప్ప లేక పోయినా ఐశ్వ ర్యం అనుభవిస్తూ ఉన్న అవస్థ నాది; కింది వాణ్ణి నేను, వాళ్లది మీది తరగతి. అందుచేత నన్ను చూస్తే ఆయనకు కష్టంగా ఉండవచ్చును. లేక ఇది నాభార్యదేశం గనుక ఈ దేశస్థులంటే నాకు చాలా అభిమానం అని అను మానిస్తూ ఉండవచ్చును ఈ రెండూ కూడా కాక ఇంకే

మైనాకారణాలు ఉంటే ఉండవచ్చును. వాటి వేటితో నాకు పనిలేదు. గాని ఒక్కసంగతి మాత్రం నిజం. నేను చేసేదానిలో ఏదైనా లోపం కనబడితే అతనికి ఎటువంటి విచారమూ ఉండదు, సందు దొరికితే నాసంగతి కనుక్కుందామని చూస్తున్నాడు. ఆ పరిక్ష మూలంగా మా సిపాయిలందరికీ జర్జన్ నిబంధనలు అంటే ఏమిటో తెలియ జేస్తాడు.

మే'స్తీటు

ఆ కొట్టేటప్పుడు అనవలసిన మాట నీకు బదులుగా నన్నే అననివ్వమని నేను బ్రతిమాలుకుంటే ?

ఆటో

నేను అదికూడా అన్నాను...వీలులేదు అని ఖండితంగా చెప్పేశాడు. మెడ్డువారీ చేసే మీలాంటి ద్రోహి ఆ గౌరవానికి అర్హుడు కాడని అన్నాడు. అంత స్పష్టంగా తెలుస్తూఉంటే దానిలో ఆలోచన ఎందుకు అన్నట్టు మాట్లాడాడు.

స్ఫారిస్

ద్రోహ ?

మే'స్టీటు

అవును ఫ్లారిస్, జర్మనీ లాభం కోసం దేశ ద్రోహం చేయని ఏ దేశస్థులనైనా వాళ్లు ద్రోహులంటారు.

ఆటో

ఏ పద్ధతిపట్టి చూసినా కూడని పని అని అన్నాడు. అందుచేత మరి చెప్పి ప్రయోజనం లేదు.

మే'స్టీటు

సరే, అయితే ఏమి చేయాలనుకుంటున్నావు ?

ఆటో

ఇజేబెల్ ఏమిటి నిశ్చయిస్తే అది.

మే'స్టీటు

ఏమిటి చేయమంటావు ఇజేబెల్ ?

ఇజేబెల్

నీ 'ఇష్టంవచ్చిన పని చేసుకో, నేను చేయను పో' అనడం.

ఫ్లారిస్

కాక మరేమిటి !

మే'స్టీటు

నీవు చేయననడంవల్ల కాబోయే దేదైనా మారుతుందా ?

ఆటో

ఏమీ మారదు—నాకు బాగా తెలుసును—అంటున్నానని క్షమించండి.

మే'స్టీటు

అంతటితో ఆగదు; ఏమాతనూదో పూర్తిగా నీకు తెలియదేమో ఇజేబెల్ ! అతన్ని తక్షణం పట్టుకొని ఎరెస్టు చేయించి నాపక్కను నిలబెట్టి అతన్ని కూడా నాతో పాటు కొట్టేస్తారు. అంతేకదూ, ఆటో ?

ఆటో

ఏమీ సందేహం లేదు.

మే'స్టీటు

అదేనా నీవు కోరేది ఇజేబెల్ ? నాతోపాటు అతను కూడా వాళ్లకు బలి కావాలి అనా ?

ఇజేబెల్

నీతోపాటే కాదు, నాతోపాటు కూడాను.

మే'స్టీటు
(అ)

మాతో పాటు నిన్ను చావనిస్తారని నాకు అంత నమ్మకం లేదు.

ఇజేబెల్

ఆడది అని విడిచిపెట్టే వాళ్లు కారు వాళ్లు. విడిచి శ్మశానం అటువంటి పని చేయడం ఇదే మొదటి మారు అన్నమాట. గాని ఆ భయం మీకక్కర లేదు. ఇంతకూ దానితో మీకేమీ సంబంధం లేదు. అదంతా నా ఒక్క రైతోనే సంబంధించినది, దాని విషయమై ఏమీ వాదించ నక్కర లేదు.

మే'స్టీటు
(అ)

నువ్వు ఏమంటావు, ఆటో ?

ఆటో

నా వంతు నేను ఒప్పుకుంటాను, అనగా ఆపని నేను చేయను అని చెబుతాను. అంతే నేను ఒప్పుకుండేది, దానివల్ల ఇజేబెల్ కు మాత్రం చావు ప్రాప్తించ కూడదు.

మే'స్టీటు
(అ)

ఆటో, ఆ ఆజ్ఞ నిన్ను తిరస్కరించమని చెప్పడంలో

ఇజేబెల్ చేస్తున్న దేమిటంటే, నిన్ను ఆ తుపాకీల నోటికి తీసుకువెళ్లి అప్ప చెప్పడం. అటుపైని తానుకూడా మరి బ్రతికి ఉండనని నిశ్చయించుకుంటేనే తప్ప అటువంటి పని చేయడానికి ఆమెకు అధికారం లేదు. తాను కూడా చచ్చిపోతానని చెప్పి ఇంకొకరిని మృత్యువు నోటికి అప్ప చెప్పి—ఇజేబెల్ నీవు చేనేది అదే కదా!— అతను చచ్చిపోయిన తరవాత తాను చావకుండా కూర్చోవడం మిక్కిలి సీచమైన పని, ద్రోహం అని కూడా చెప్పవచ్చును. మీరందరూ బాగా ఆలోచించు కొండి. నా ముందర ఒప్పుకోవడం ప్రమాణం చేయడ మన్న మాట ; అది సామాన్యమయిన పని కాదు, మరి వెనక్కు వెళ్లడానికి వీలుండదు.

ఇజేబెల్

ఆహా—నేను ప్రమాణం చేయడానికి వెనక్కు తీయను ; అదంతా బాగా ఆలోచించుకున్నాను.

మే'స్త్రీటు

అనగా, ఆటో ఒక ఘంటలోగా చచ్చిపోతాడు—
'నీవు కోరేది అదేనా ?

ఇజేబెల్

నేను కోరేదంతా అదే, సమంగా అదే.

మే'స్ట్రీటు

నీకు కూడా సమతమేనా, ఆటో?

ఆటో

సమతమే, ఇజేబెల్ కోరిక గనుక.

(కొంచెం నేపు అందరూ ఊరుకుంటారు.)

మే'స్ట్రీటు

నా మనస్సు ఆనందంతో నిండిపోతూ ఉంది. ఒకరి కోరికలు తగినవాళ్ళే మిరిద్దరూ. మీ ఇద్దరికీ నామీద గల ప్రేమకూ, మీ ఇద్దరిలో ఒకరిమీద ఒకరికి గల ప్రేమకు వేరే నిదర్శనం నాకక్కరలేదు. మాటలలో కాకుండా క్రియామూలంగా కూడా స్వార్థత్యాగం స్పష్టపరచినంత పని మీరు చేశారు. గనుక మనము ఇక ఎటువంటి భయమూ సంకోచమూ లేకుండా మాట్లాడ వచ్చును. దీనంతటిలోనూ అవసరమున్నదీ, తప్పనిదీ ఒక్కచావు మాత్రమే ; అది నా చావు. మీరు చావ డమా చావక పోవడమా అనేది మీ చేతిలోని

మాట—అనగా, జరగకూడదన్నమాట. ఇజేబెల్, తల్లీ, నాకే ఏదో జబ్బుచేసి ఇంకొక్క క్షణంలో చచ్చిపోతా నేమో అన్నస్థితిలో ఉన్నాననుకో—అటువంటి సమయంలో నా మనస్సులో ఉండేది విని నాకోరిక నెరవేర్చక పోవు కదా. ఈలాగు నేను నీ ముందర నిల్చుని ఉన్నా ఇంకొక ఘడియలో చచ్చిపోయే మంచంమీద పడిఉన్న జబ్బుమనిషికిందే లెక్కకదా! (గడియారం ఆరు ఘంటలు కొడుతుంది.) ఆదుగో! ఆరు ఘంటలు! ఎంత దగ్గర పడ్డదో చూడు. అయినా చచ్చిపోయే ముందర అందరికీ అయేలాగు నాకు మనస్సు వబ్బుకమ్మేయడం లేదు, జ్ఞానమూ, మనస్సుకుండే పటుత్వమూ, ఏదీ కొంచ మైనాతగ్గలేదు. అందుచేత నేను కోరబోయే కోరిక మరీ మన్నించ దగినది. చచ్చిపోయేవార్ల కోరిక నెరవేర్చినట్టుగా భక్తి పూర్వకంగా నా కోరిక చెల్లిస్తానని ఒప్పుకుంటావూ, ఇజేబెల్ ?

ఇజేబెల్

నీవు అడగబోయే దేమిటో నాకు తెలుసును. తనకు తండ్రితో సమానుడైనటువంటిన్నీ, నాకు తండ్రి అయి

నటువంటిన్నీ నిన్ను చంపమని ఆయనతో చెపుతానని,
నీకు నూట ఇవ్వడం నాకు సాధ్యం కానిపని.

మే'స్ట్రీటు

ఇజేబెల్, ఇటువంటప్పుడు మాటలతో ఆటలాడ
కూడదు ; ఆలాగు ఆటలాడే మాటలు ఎప్పటికీ తమ
భావాన్ని తెలియపరచకపోవడమే కాకుండా లోపున
ఉండే నిజాన్ని తారుమారుచేస్తాయి. ఆటో తన
ప్రాణాన్ని ఇచ్చి సాధ్యమైతే నా ప్రాణం నిలపడానికి
సిద్ధంగా ఉన్నాడు. నా చావుకుండే కారణాలతో
తనకు ఎటువంటి సంబంధం ఉన్నా కలిగే దుఃఖం
లేకుండా ఉండాలని తనప్రాణాన్ని ఇచ్చేయడానికి
కూడా సిద్ధంగా ఉన్నాడు. నిజం అంటే ఇదే. ఆ నిజం
ఆటోద్వారా మనకు తెలుస్తూ ఉంది. అతను మనకోస
మని చేయవూనుకొన్న స్వార్థత్యాగానికి అర్హులము
అని మనము కనపరచడానికి ఒక్కటే మార్గంఉంది. అది
ఏమిటంటే అతను చేయ తలచుకొన్న ప్రాణార్పణ
మనము అంగీకరించక పోవడమే.

ఇజేబెల్

ఆ ప్రాణార్పణ అంగీకరించకపోతే నేను నీ కొమార్తె
పదవికి తగను.

మే'స్టీటు

మాటలు, మాటలు, ఉత్తమాటలు! చెప్పవలసిన దేదో తెలియజేయని మాటలకు ఇప్పుడు వ్యవధి లేదు. వేళ పరుగెత్తుతూ ఉంది, ఉండేవి కొద్ది నిమిషాలు మాత్రమే. నీకు నచ్చచెప్పనిదే చచ్చిపోవడానికి నా మనస్సు ఒప్పుకోకుండా ఉంది. ఇజేబెల్, ఇప్పుడు ఆటో ఆవస్థ, మర చక్రాలకుండే పల్లమధ్య చిక్కుకున్న వాడి ఆవస్థ, తప్పించుకొని వైకి రాలేదు, ఆమాట నీకు తెలుసును. ఈ ఒక్కమాటా జ్ఞాపకం ఉంచుకుంటే అతనిని ఎంతమాత్రం నిందించలేము. నన్ను కొట్టబోయే తుపాకు లది ఎంత తప్పో, ఆటో చేతనున్న ఆ కత్తిది ఎంత తప్పో, ఆటోదీ అంతే తప్ప. లేనిది ఉన్నట్టుగా చెప్పే మాటలు విడిచిపెట్టి, ఉన్నది ఉన్నట్టుగా తెలుసుకోవాలి. అతను మెడ్డివేయడం వల్ల నాకు వచ్చే చావు ఒక రోజు—పోనీ ఒక ఘంట—అయినా వెనక్కు పెట్టగలిగితే నీవు అనేమాట నాకు అర్థం అవుతుంది. గాని ఒక మూడు నిమిషాలపాటైనా వెనక్కు పెట్టలేము. ఆ ఆఖరకు అనేమాట ఆటో అన్నా ఇంకెవరన్నా నాకు తగిలే ఆ పది పన్నెండు దెబ్బలవల్ల కలిగే బాధ ఒక్కటే.

ఇజేబెల్

చాలు నాన్నా, చాలు.

మే'స్త్రీటు

చాలదు, ఏమీ చాలదు. నీవు ఇంకా ఒప్పుకోలేదు.
ఒప్పుకున్నట్టు నాకు మాట ఇవ్వలేదు.

ఇజేబెల్

నేను ఒప్పుకోను.

ఫ్లారిస్

అక్కా!

ఇజేబెల్

ఏమిటమ్మా తమ్ముడూ?

ఫ్లారిస్

(పరుగెత్తుకొని వెళ్లి అక్కను కాగలించుకొని) లేదు
లేదు, నాకేమీ తెలియదు.

మే'స్త్రీటు

నేను చేయవలసినది నేను చేశాను. అది మంచిదని
నీవు ఒప్పుకున్నావు. నా ప్రాణాలను నేను సమర్పించు

కున్నాను. ఇంత సులభంగా చేయగలనని ఊహించడానికైనా తగిన సాహసం నాకు లేదనుకున్నాను. ఇంత ధైర్యం నాకు ఉన్నదని నే నెప్పుడూ అనుకో లేదు. ఐనా నేను ఒక పెద్ద ధీరుణ్ణి గాని వీరుణ్ణి గాని కాను. నేను ఒకసామాన్యుణ్ణి—సామాన్యులలాగునే నేను ఇప్పుడు చేయబోయేలాంటి పని చేయడానికి సిద్ధంగా ఉండనివాణ్ణి నన్ను ఇంతకు విస్తారం చేయమని అడగడం ధర్తం కాదు—బలానికి మితి ఉంది కదా ! దుఃఖానికి ఓర్చిఉండడం నాకు అలవాటు లేదు. గొప్ప దురదృష్టం వచ్చి మీద పడితే ధైర్యంగా నిలబడి ఎప్పుడూ ఉండలేదు. నాకే దురవస్థ వస్తే కొంతవరకు సహించి ఉండగలను గాని ఇంకొకరు బాధపడుతూ ఉంటే చూసి ఉండలేను అందరి ప్రాణాలు కాపాడానికి నా ప్రాణాలు బలిగా ఇస్తూఉన్నప్పుడు నేను కాపాడే ప్రాణాలన్నిటిలో నాకు మిక్కిలి విలువైనది నా ప్రాణంతో కూడా పోతుందంటే మాత్రం చివరవరకూ మనస్సు నిలుపుకొని ఉండలేనన నాకు అప్పుడే తెలుస్తూ ఉంది. ఇప్పటికీ నన్ను బాధించగలిగే ఆ ఒక్క దుఃఖం మాత్రం నాకు రానివ్వకండి. మాట గ్రహించండి. నాకు సహా

యం చేయండి. సహాయం చేయడానికి బదులుగా మీ రిద్దరూ కలిసి నా బాధ మరింత దుస్సహం చేస్తున్నారు. శత్రువు ఎదుట నిలబడి ఉండవలసివచ్చినప్పుడు మీ తండ్రి తలఎత్తుకొని ధైర్యంగా నిలబడవలెనని మీ కోరిక కాదా? చావు నాకే అంటే భయం లేకపోయింది, గాని మీకూ అంటే భరించలేను. నాకుండే బలం అంతా వినియోగించే అవసరం ఒక్క ఊణంలో వస్తుంది; నా బలం తగ్గించకండి. నా ప్రాణాన్ని దానం చేసే శాను గాని మీ ఇద్దరి ప్రాణాలూ దానం చేయలేదు. మీరు కూడా కలిస్తే చావు రెండింత లవుతుంది, బాధ మూడింతలు. మీరిద్దరూ కూడా నా పక్కను నిలబడి గుండు దెబ్బ తింటానంటే నేను ఇప్పటి వరకూ తెచ్చుకోగలిగిన ధైర్యం చాలదు.

ఇజేబెల్

(వెక్కివెక్కి ఏడుస్తూ, నాన్న దగ్గరికి పరుగెత్తుతుంది; నాన్న రెండు చేతులతో పట్టుకుంటాడు.) నాన్నా!

మే'స్త్రీటు

నాకోసం కళ్ల నీరు వెట్టుకుంటావనే అనుకున్నాను.

ఇకముందు సబబుగా ఉంటావనీ, నేను చెప్పేదానికి అడ్డు చెప్పవనీ దానివల్ల నాకు తెలుస్తున్నది.

ఇజేబెల్

నేను చేయలేను, చేయలేను, నీవు చెప్పినట్టు ఎన్నటికీ చేయలేను.

మే'స్త్రీటు

నీవు చేయక తప్పదు. మరి వ్యవధి లేదు. నేను బ్రతికి ఉండే దానిలో ఆఖరి క్షణాలు నాలుగూ చావు కంటే ఎక్కువు బాధగా చేసేస్తున్నావు.

ఇజేబెల్

తప్పించుకోడానికి ఇంకా దారి ఉన్నది. మనము ఎక్కడికైనా పారిపోవచ్చును.

మే'స్త్రీటు

పారిపో'డమా?...ఎక్కడికి?...ఏలాగు?...ఇంటి చుట్టూ ఫారా!...

ఇజేబెల్

ఇంటి చుట్టూ ఫారాఉన్న సిపాయిలకు అధికారి

ఎవరో తెలియదూ? ఆయన అంత మాత్రం మాట అంటే చాలును.

మే'స్త్రీటు

నే నెక్కడికీ పారిపోకుండా ఉండే పూచీ ఆటోడి. నేను పారిపోతే నాస్థానే ఆటో తుపాకుల ముందర నిలుచోవాలన్నమాట.

ఇజేబెల్

ఆయన కూడా పారిపోవస్తారు.

మే'స్త్రీటు

పారిపోవడమా! ఇంకా ఒక ఫర్ల్యాంకైనా వెళ్లక ముందే తిరిగి ఇద్దరమూ వాళ్ల చేతిలో పడడం! ఘోర మేమో తప్పదు. చచ్చే చావు మరింత అసహ్యంగా ఉంటుంది. నేను ఒక వేళ తప్పించుకొని పారిపోగలిగినా దానికిగాను చాలామంది ప్రాణాలు ఇచ్చుకోవలసి వస్తుంది. తప్పించుకోడానికి ఉన్న దార్లు అన్నిటిలో ఏవిధంగా చూసినా కూడనిది ఇదేను. లేదమ్మా ఇజేబెల్—ఇంకొక మార్గం లేదు. నిర్ణయం అయిపోయి ఉన్నాను. మరి ఆశ లేదు. మీకు మరి నాన్న లేడనే అనుకో. నా రోజులు తుద ముట్టాయి; బ్రతికి ఉండదగిన.

రోజులు మరి లేదు. ఇంకా ముందుకు సుఖం ఉంటూ ఉండగా విడిచిపెట్టి పోతూఉండలేదే! నెలల తరబడి, మంచంపట్టి, బాధ పడిపడి, చావడం కంటే అకస్మాత్తుగా ఒక్కమారు ఏవిచారమూ ఏబాధా లేకుండా ఇంత గౌరవంగా చావడమూ, ఆ చావువల్ల ఊళ్లలో సగం మంది ప్రాణాలు కాపాడడమూ ఎంత అద్భుతం! మామూలు మోస్తరు చావు రాలేదని విచారించడం గాని, ఈ మోస్తరు చావు అంటే సంకోచించడం గాని ఉత్త పిచ్చి. నాకూ చావంటే భయం గానే ఉండేది. ఇప్పుడు కాబోయేటట్టు ఒకనాటి సాయింత్రం ఎప్పుడో అవుతుందని ఎవరైనా వచ్చి ఇంతకు ముందు నాతో చెప్పిఉంటే రోజూ ఆమాట జ్ఞాపకం వచ్చి బ్రతికిఉండడం చాలా కష్టం అయి ఉండును. ఇప్పుడో? దాని గురించి ఆలోచనే లేదు; నాకు రాబోయేది మామూలు మోస్తరు ఏదీకాదు, ఎప్పుడూ అనుకోని గొప్ప దురవస్థ అని బాగా ప్రయత్నిస్తేనే గాని మనస్సుకు తట్టకుండా ఉంది. దూరం నుంచి చూస్తే చావు ఏదో భయంకరమైన మహా పర్వతం లాగు కనబడుతుంది, వెనకనుండే దేదీ కనపడకుండా చేస్తూ. దగ్గరికి వెళుతూ ఉన్న కొలదీ మనకు భయం

తగ్గుతూఉంటుంది ; బాగా ముఖాముఖి అయేసరికి ఇంతేనా అనిపిస్తుంది.

ఇజే బెల్

చావు అటువంటిది అయినప్పుడు మేము కూడా నీతోనే వస్తాము.

మే'స్టీ టు

ఆ అటువంటిది-కావడం నాకు— పెద్దవాణ్ణి అయి పోయినాను, ఏలాగైనా అట్టే రోజులు బ్రతకను గనుక. అంతేకాకుండా నాది అవసరమైన చావు. మీ చావులు ఇప్పుడు అవసరం లేనివి. మీకు జీవితం ఇప్పుడే ప్రారంభిస్తూ ఉంది. అందుచేత మీకూ నాకూ చావు వేరు వేరుగా కనబడాలి.

ఇజే బెల్

మాకు జీవితం ప్రారంభిస్తూ ఉందీ? ఆహా, మహా మంచి జీవితం కదూ, ఈలాగు ప్రారంభించేది!

మే'స్టీ టు

మీ జీవితాలు ఏమయ్యేది మీ చేతులలో ఉంది. గాని ఆ మాటలు చాలించుదాము! బ్రతిమాలుకు

న్నాను, అడుక్కున్నాను, వాదన చేశాను. వేళ అయి పోతూ ఉంది, అయిపోయింది. ఈ ఆఖరు నాలుగు ఊణాలూ మిమ్మల్ని అందరినీ దగ్గర కూర్చోపెట్టుకొని మనస్సారా ఒక్కమారు కాగలించుకోడానికి బదులుగా వృథాగా పోట్లాడి పాడుచేసుకుంటున్నాను. నేను కోరినది చేస్తారా చేయరా? 'అవును' 'కాదు' అని ఒక్కమాటలో చెప్పేయండి. ఆటోను అడుక్కుంటున్నాను. అతను మాట్లాడకుండా ఊరుకోవడం చూస్తే బోధపరుచుకున్నాడు అన్న మాట. ముందుకు నీకు బోధపడే మోస్తరుగా ఇప్పుడే అతను అన్నీ బోధపరుచు కుంటున్నాడు. నేను అనుకుంటూఉన్నట్టే అతనూ అనుకుంటున్నాడు. ఆలోచించి చూసుకుంటే అందరూ ఆలాగే అనుకొని తీరుతారు. ఇప్పుడు నా మాట విన్నందుకు ముందుకు ఎప్పుడో ఒకనాడు, బోధపడినప్పుడు, చాలా సంతోషిస్తావు. సరే ఇక ఆ మాటలన్నీ చాలిద్దాము. తొందరపడి ఏమీ అవకతవక పని చేయనివ్వకుండా కొంత బందోబస్తు చేస్తాను. లేకపోతే నువ్వు ఆఖరికి మరి భరించ లేవు. నిన్ను ఈ గదిలో పెట్టి తాళంవేసి ఆ తాళంచెవి ఆటోకి ఇస్తాను. అంతా ఆఖరు అయిపోయిన తరువాత నిన్ను బయటికి వదులుతారు.

ఇజే బెల్

నన్ను గదిలో వెట్టేస్తారా? ... నేను ఒప్పుకోను.
ఎంతమాత్రం ఒప్పుకోను.

మే'స్టీ టు

బలం ఉపయోగించి ఆటో నేనూ కలిసి నిన్ను గదిలో వెట్టవలసినంత మెద్దువారి చేయవు, నాకు తెలుసును. ఆ లాగు చేశావంటే నాకు చాలా కష్టంగా ఉంటుంది సుమీ! నా వేపు చూడు ఇజే బెల్! నీవల్ల నాకుండే బలమంతా పూర్తిగా పోతూఉంది. ఒక చావు కాదు నాకు వచ్చేది, పది చావులు. నిలబడలేకుండా ఉన్నాను చూడు. నా శక్తికి మించి పోయింది ఇదంతా, నేను మరి భరించలేను, కనబడుతూ ఉండడం లేదా?

ఇజే బెల్

(వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ, తండ్రి చేతులలో పడిపోతుంది.) నేనూ మరి భరించలేను... నీ ఇష్టము వచ్చిన పని—ఏది—చేయమంటే—అది—చేస్తాను...

మే'స్టీ టు

ఇంత సేపటికి నా కూతురు, నిజంగా, నాది అయింది.

ఏదీ తల్లీ, నీ చెయ్యి నా కొకమారు ఇయ్యి. బాధా విచారమూ మరిచిపోయి ఒక్కమాటు ముద్దు పెట్టుకుంటాను. మీరిద్దరూ బ్రతికిఉంటారు. నాకు విడుదల అయిపోయినంత సంతోషంగా ఉంది. గాని చచ్చిపోతూ ఉన్నవాడికి మాట ఇచ్చారు, జ్ఞాపకం ఉంచుకొండి. ఇంకొక నూట అమ్మా, ఇజబెల్!—అంతా మరిచిపో అని నీతో చెప్పను—అది నీ చేతిలో మాట కాదు; ఆటోను ఊమించమని కూడా అడగను, ఊమించడానికి ఇందులో ఏమీ లేదు. నే నడిగేదంతా ఇదే—ఆటో అంటే ఎటువంటి అసహ్యమూ మనస్సులో చేరనివ్వకూడదు. ఇందులో కూడా నా మాట మన్నిస్తావా?

ఇజబెల్

(మెల్లి గా, వినబడీవినబడనట్టుగా) ఆ—

మే'స్టీటు

దగ్గరికి రా ఆటో, నీ చెయ్యి ఏదీ? (ఆటో చెయ్యి పట్టుకొని ఇజబెల్ చేతిలో పెట్టబోతాడు.)

ఇజబెల్

(చటుక్కున వెనక్కుజరుగుతూ) వద్దు...ఇప్పుడువద్దు.

మే'స్త్రీటు

మన ఇద్దరికంటే కూడా అతనిని చూసి అందరూ జాలి పడాలి. ఈ మహాకష్టంలో ముఖ్యమైన భారం అతను మోస్తున్నాడు. అతని స్థానంలో నేనే ఉంటే, అది భరించే బలం నాకుంటుందా అని సందేహం. మనము అతనిని చూచి జాలిపడాలి. ఈ రోజువరకూ ఉన్నట్టుగానే అతనియడల నీకు ప్రేమ తిరిగి మెల్లి మెల్లిగా వుడుతుంది... బహుశా కొద్ది రోజులలోనే నువ్వు తల్లివి అవుతావు. చివరకు ఆ పుట్టబోయే బిడ్డ కూడా ఈ మహాదుఃఖానికి బలి కాగలడు సుమీ! అది మాత్రం కాకుండా చూడాలి. ఆలాగు కావడం కంటే విచారకరమైన సంగతి ఉండదు. మొదట కొన్నాళ్ల వరకూ బ్రతుకంటే మహాకష్టంగా ఉంటుంది, అతిదుఃఖంగా ఉంటుంది. కొంత కాలం ఓర్చి ఉండు. మన లోనూ—అనగా నీలోనూ, నాలోనూ, అందరిలోనూ—ఈ ప్రపంచం లోనూ, ఈ విశ్వం అంతటిలోనూ ఉన్న జీవం చెప్పేదానిని వినయతతో విను. అది ఎప్పుడూ సరిఅయిన మాట చెబుతుంది, అది నడిచే దారి తిన్ననిది, అది మిక్కిలి దాక్షిణ్యం కలది, అందరియడలా స్నేహ

భావం కలది, మరువవలసినది అతి త్వరగా మరచిపోతుంది. (గడియారం ఏడు ఘంటలు కొడుతుంది.) ఏడు ఘంటలు వినబడుతూఉంది, ఎవరో తలుపు కొడుతున్నారు. నా వేళ అయిపోయింది. మనను తీసుకు వెళ్లడానికి వచ్చారు ఆటో. ఆఫిరిమాటు నిన్ను మనస్సారా, చేతులారా పట్టు కొనీ' ఇజేబెల్. దా అమ్మా నా చేతులతో నిన్ను పట్టు కొనీ' ఫ్లారిస్. నువ్వు వెద్దవాడవు అయినావు కదా, అక్కను చూసే పూచీ నీది. ఎంతో ప్రేమతో, ఎంతో ఆదరంతో ఒకరినొకరు చూసుకుంటూ కాలం గడిపాము. ...రా ఆటో, మనవల్ల వాళ్లకు ఆలస్యం కాకూడదు. (ద్వారం వైపు తిరుగుతాడు.)

ఇజేబెల్

(తండ్రి కోటు గట్టిగా పట్టుకొని) వద్దు, వద్దు!... ఇప్పుడప్పుడే వద్దు...నేను భరించలేను...నీతో నేను వస్తాను.

మే'స్ట్రేట్లు

(కోటు విడిపించుకొని) ఇక ఒక్క మాట అయినా కూడదు...ఇంతకంటే మరి భరించలేను...ఫ్లారిస్, అక్కయ్యను చూసుకో... (ఇజేబెల్ను చేతితో తోనేసి

అటోర్నీ కలిసి బయటికి వచ్చి, వైనుంచి తాళం వేస్తాడు. కొంచెం సేపు ఎవరూ ఏమీ చేయరు. ఇజేబెల్ నేలమీద పడిపోతుంది. వెక్కివెక్కి ఏడుస్తుంది. ప్లారిస్ అక్కను ఎత్తి తనమీద చారవేసుకుంటాడు.)

ప్లారిస్

(ఒంటి మీద చెయ్యి వేసి దువ్వుతూ) అక్కా... అక్కా... ఏడవకు అక్కా... వాళ్ల పని పట్టిదాం, పని పట్టిదాం, పని పట్టిదాం... పని—

ఇజేబెల్

(సరుదుకొని, నాలుగు వైపులా చూసి, తటాలున లేచి, తలుపు దగ్గరికి పరుగెత్తుతుంది.) లేదు లేదు, నేను ఒప్పుకోను, ఎంతమాత్రం ఒప్పుకోను!

ప్లారిస్

(పరుగెత్తి ఆమెను పట్టుకొని) ఏమిటి చేస్తున్నావు? ఏమిటి చేస్తావు?

ఇజేబెల్

నేను... నేను కేకలు వేస్తాను, అరుస్తాను, అతనికాళ్ల మీద పడతాను, అతని ముందర చచ్చిపోతాను... ఏమి

చెప్పగలము...చేయవలసిన ప్రయత్నాలు అనేకంగా ఉంటాయి. (తలుపు గట్టిగాకదిలిస్తుంది.) తాళం వేసేశారు! (కిటికీ దగ్గరికి పరుగెత్తుకొని వెళ్లి, తలుపుతీసి చూస్తుంది. ఎత్తుగా ఉండడం చేత భయంతో వెనక్కు తగ్గుతుంది. వెనకనే పరుగెత్తి వస్తూఉన్న ఫ్లారిస్ ఆమె నడుము పట్టుకొని గది మధ్యకు తీసుకు వస్తాడు.)

ఫ్లారిస్

చూశావా అక్కా, ఎంత ఎత్తుగా ఉందో!

ఇజబెల్

(తలుపు దగ్గరికి వెళ్లి మళ్లా గట్టిగా ఊపుతుంది.) నేను తలుపు తీయలేను!...తీయలేను!...ఆహా నేను ఇప్పుడు అక్కడ ఉంటేనా!... ఆఖరి క్షణందాకా, ఎవరు చెప్పగలరు!...వెళ్లాలి, అక్కడికి వెళ్లాలి... (తుపాకుల బారు వినపడుతుంది. దిగులుపడి కాలు వెనక్కు వేస్తుంది.) అయిపోయింది, అయిపోయింది! చంపేశారు...ప్రపంచం అంతటికీ విలువైన దానిని చంపేశారు!...నాకు మరి కనబడదు, నాకంటికి మరి కనబడదు. (జోగుతూ ఫ్లారిస్ సహాయంతో ఒక కుర్చీ దగ్గరికి వెళ్లి ఆ కుర్చీమీద ముద్దఅయి పడిపోతుంది. కళ్లు పెద్దవిచేసి,

